

Št. 208

**OKTOBER
2023**

Časopis za brezdomstvo
in sorodna socialna vprašanja

**PRIPOROČENI
PROSTOVOLJNI PRISPEVEK: 2 EUR**

Polovico dobi član_ica društva.

Št. člana_ice društva:

KRALJI ULICE

Kralji ulice
Oktober 2023

Odgovorni in izvršni urednik

Jean Nikolič

Tehnični urednik in oblikovanje

Chris Hartke

Uredniški odbor

Bojan Dekleva, Maja Vižintin, Špela Razpotnik

Sodelavci uredništva

Tomaž Golob – Taubi, Barbara Jozelj, Žiga Novak, Špela Blatnik,

Diego Menendes, Jure Zebec, Maruša Ivančič

Grafična zasnova

Karlo Medjugorac

Lektoriranje

Mojca Pipan

Ilustracije

Janne Karlsson, Rade Nikolič, Prettysleepy, GoshiaFlandro_Expresja,
L-King, GDJ, Ban, Geralt

Ovitek

Prva in zadnja stran: Nada Žgank

Tisk

Tiskarna Vovk

Izdajatelj:

Društvo Kralji ulice ISSN 1854-2654

Prostovoljni prispevek za časopis je 2 EUR.

Celoletni prispevek za naročnike v Sloveniji znaša 36 EUR, v tujini pa
72 EUR. Poštšina je vključena v ceno.

Naslov uredništva:

Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana

Telefon: 059 022 503

030 323 128 (SMS komentarnica)

E-pošta: urednistvo@kraljiulice.org

Spletna stran: www.kraljiulice.org

Transakcijski račun za prostovoljne prispevke:

SI56 0400 1004 8456 921 odprt pri Nova KBM

PROJEKT PODPIRAJO:

Mestna občina Ljubljana -- Ministrstvo za zdravje -- Mestna občina Maribor

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti -- FIHO

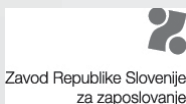
Javni stanovanjski sklad MOL -- Javni medobčinski stanovanjski sklad Maribor

Stanovanjski sklad RS -- Zavod RS za zaposlovanje -- Ministrstvo za javno upravo

Od januarja 2007 je časopis Kralji ulice

član mednarodne mreže cestnih časopisov (INSP).

Mnenja avtorjev in avtoric prispevkov
ne odražajo vselej mnenj uredništva.

Uvodnik:

Foto: osebni arhiv

AKTIVEN ŽIVLJENJSKI SLOG

Dejavniki življenjskega sloga, kot so kajenje, čezmerno uživanje alkohola/drog, neprimerna prehrana in telesna nedejavnost, igrajo pomembno vlogo pri etiologiji kroničnih bolezni. Na društvu na prve tri dejavnike nimamo posebnega vpliva, saj izvajamo nizkopražne programe. Pri teh dejavnikih lahko dajemo le podporo in svetovanje. Tistim, ki si tega želijo, društvo omogoča celostno obravnavo in individualno podporo. Lahko pa na spremembo življenjskega sloga in dobrodejen učinek na zdravje posredno vplivamo s ponudbo različnih telesnih dejavnosti.

Ker se zavedamo, da je aktiven življenjski slog povezan z izboljšanim zdravjem in višjo kakovostjo življenja, je redna telesna vadba na društvu postala stalnica. Z njegovo pomočjo lahko širimo svojo socialno mrežo (socialna vključenost), obenem pa tudi aktivno in kakovostno preživljamo svoj prosti čas. Vedeti je treba, da načrtovanje in izvajanje vadb za ohranjanje kondicije in moči članov in članic društva nista nič drugačna kot za ostale populacije, le postopnost obremenjevanja je prilagojena posameznikovim zmožnostim. V športno sekcijo se poleg brezdomnih vključujejo tudi pripadniki drugih ranljivih skupin – odvisniki od drog in alkohola, dolgotrajno brezposelni, ljudje s težavami v duševnem zdravju, nekdanji zaporniki, občasno pa tudi zainteresirana splošna javnost, študentje in prostovoljci. Vsi udeleženci imajo možnost vključenosti tako v oblikovanje dejavnosti kot v izvedbo zastavljenih ciljev. Po izvedenih dejavnostih se običajno na kratko tudi neformalno podružimo. Tako gradimo zaupne odnose, ki so ključni pri delu z ranljivimi.

Športna sekcija Kraljev ulice je bila ustanovljena prav na pobudo uporabnikov, zato izhaja iz njihovih potreb in želja, zaposleni pa s svojim vložkom zagotavljajo predvsem to, da so športne dejavnosti dostopne čim večjemu številu oseb, da potekajo nemoteno ter se razvijajo dalje. In ne nazadnje tudi sami aktivno sodelujejo v njih. V septembru smo se tako poleg redne tedenske vadbe, ki obsega nogomet, namizni tenis, telovadbo za ženske in šah (kognitivna vadba), udeležili dveh nogometnih turnirjev, *Brcnimo razizem* v Ljubljani in *Aurora International* v Italiji, v sklopu Ljubljanskega festivala športa soorganizirali košarkarski turnir *Zaveznštva pod košem*, Alpska divizija (pohodništvo in gornštvo) pa je izvedla občasno dejavnost: udeleženci so osvojili gorski vrh Kompotela (1989 m).

Na podlagi dolgoletnih izkušenj lahko sklenem, da bi bil lahko šport pogostejše uporabljen/financiran kot učinkovito sredstvo za integracijo socialno izključenih skupin.

Jean Nikolič

Kazalo:

2	UVODNIK
5	OD BREZDOMSTVA DO PONOVI UPORABE
7	TOČA KLESTI
8	TRIO ADIJO
9	MOJA POT 8
10	POLJE ČASTI
11	CESTNA FILOZOFIJA
12	NEKAJ CESTNIH
13	ANEKDATE IZ PRODAJE
15	MARIBORSKA SCENA
17	SARIN DNEVNIK
18	LITERARNA PRILOGA
22	SLIŠANJE GLASOV
24	SE ZGODI ZAVETIŠČE
26	KRALJEVI RECENZOR
28	IZZA REŠETK
30	SANJAJ. NAČRTUJ. URESNIČI.
31	MILOŠEV FOTO KOTIČEK
32	KRAVŽLJANJE MOŽGANOV
33	OGLASNA DESKA
34	NAGRADNA KRIŽANKA

TO SEM JAZ: DEJAN (SONY)

V mesecu septembru smo s Kralji ulice, vključno s šefi, odšli na prostovoljno delovno akcijo odstranjevanja posledic poplav na poplavljenem območje v okolico Kamnika. Zanimivo je bilo to, da nihče od nas ni pričakoval, da bomo čistili notranjost starega rudnika, ki je namenjen skladiščenju različnih materialov. Višina naplavljenega blata in mulja je bila okoli 20 centimetrov, dolžina skladišča pa okoli 200 metrov, a ga je bilo nekaj že očiščenega. Vseeno je bilo še dovolj dela in smo dan končali blatni in izmučeni. Blato je bilo izredno lepljivo in delo težko. Malica je bila odlična, lastniki pa zelo ustrežljivi. Po opravljenem delu smo se počutili pozitivno razpoloženi in veseli, da smo opravili dobro delo, ne glede na blatne čevlje. Vesel sem, da sem lahko naredil nekaj dobrega za prebivalce in prebivalke Slovenije.

Foto: Nada Žgank

03
KRALJI
ULICE

PRAVILA PONUJANJA ČASOPISA

Ker želimo, da bi pri razširjanju časopisa Kralji ulice lahko sodelovalo čim več ljudi in da bi dosegel čim širši krog bralcev in bralk, je pomembno, da skupaj skrbimo za njegov dober ugled. Člani in članice društva, ki ponujajo časopis, ne predstavljajo le sebe, pač pa celoten projekt Kralji ulice.

Doslej so bili v javnosti zelo dobro sprejeti, mnogi bralci in bralke so pohvalili njihov pristop. Želimo si, da tako ostane tudi v prihodnje, zato člani in članice društva spodbujamo, da se držijo spodnjih pravil in tudi svojega občutka o tem, kako časopis še bolj približati našim bralcem in bralkam.

- Časopis ponujam na miren in nevsiljiv način.
- Drugim članom in članicam društva, ki ponujajo časopis Kralji ulice, izkazujem spoštovanje in se zavedam, da imajo ravno tako pravico do ponujanja časopisa.
- Z drugimi člani in članicami društva se miroljubno dogovarjam glede lokacije ponujanja časopisa.
- Morebitne nesporazume rešujem na miren in spoštljiv način.
- Med ponujanjem časopisa ne uporabljam alkohola in/ali drugih drog.

- Med ponujanjem časopisa omenjam predvideni prostovoljni prispevek in od bralcev in bralk ne pričakujem ničesar več.
- Med ponujanjem časopisa ne beračim.
- Spoštujem odločitev bralcev in bralk, da časopis vzamejo ali ne, in jih k temu nikakor ne silim ali jih drugače neprijetno vznemirjam.
- Med ponujanjem časopisa imam svojo uradno izkaznico društva na vidnem mestu. Številka žiga na časopisu mora biti adekvatna številki na izkaznici društva.
- Zbiranje prispevkov za druge dejavnosti društva je poskus zavajanja bralcev in bralk.

Če se član ali članica društva ne drži pravil ponujanja časopisa, je na to najprej opomnjen_a s strani strokovne delavke oziroma delavca, potem pa lahko začasno ali trajno izgubi pravico do ponujanja časopisa Kralji ulice.

Bralce in bralke prosimo, naj morebitne kršitve sporočijo v uredništvo na telefonsko številko 059 022 503 ali na e-naslov: urednistvo@kraljiulice.org.

NAZAJ NA SVOBODI

Ko si zaprt, je najhujša stvar, poleg seveda pomanjkanje svobode, neznosna osamljenost. Sicer si ves čas obkrožen z ljudmi, včasih celo preveč, jedilnica je polna, hodnik je poln, sobe so prekomerno natrpane z ljudmi, da nimaš kančka zasebnosti ... A vseeno občutek osamljenosti ostaja. Tako ti je veček dneva tistih pet minut, ki si jih vzameš za klic za stik z domačimi. S punco, prijatelji, mam, širšo družino. Z vsemi, katerih številke veš na pamet oziroma ti jih je uspelo pridobiti od kontaktov, ki jih imaš. Včasih jim gre na živce, da jih vsak dan kličeš, a tebi je to praktično vse, kar imaš. Tistih pet minut pogovora na dan. In tistih nekaj obiskov izza steklene stene, ki so ti na voljo. V skoraj štirih letih sem imel vsega štiri obiske. Bil sem pač na drugem koncu države, poleg tega sem bil zaprt v času korone, ki je trajala skoraj ves čas moje ujetosti, in so bili obiski prepovedani.

Ko te izpustijo, potrebuješ kar nekaj časa, vsaj nekaj mesecev, da se privadiš na zunanji svet. Tesnoba in osamljenost, ki sta povezani z občutkom krivde, vztrajata še nekaj časa. Pojavlja se tudi občutek odtujenosti od prijateljev in družine, vendar nikakor ne po njihovi krivdi, zato si skoraj ves čas zunaj in se povezuješ s čim več ljudmi, tudi napačnimi in takimi, ki te izkoriščajo. Finančno ali drugače. Le da bi bil z nekom. Da imaš občutek sprejetosti in

ljubezni. Naslednja stvar, ki zelo otežuje vključitev nazaj v družbo, je to, da te označujejo za psihiča in norega ali pa vsaj za hudega kriminalca. In četudi te ne vidijo tako, imaš sam tak občutek in te je sram vključevanja nazaj v znane kroge. Zadeva, ki se je zgodila na forenziki in me je precej prizadela, je bila smrt enega izmed pacientov, ki je bil v svojih petdesetih, torej še ni bil toliko star. In je dobil veliko bulo oziroma kar kepo na grlu. Seveda – imel je raka. A tega mu nihče ni povedal. Rekli so mu, da ni nič takega in da bo kmalu izginilo. Pa ni. In človek je kmalu za tem, morda mesec ali dva, umrl. In ko je umiral, ga niso ne oživljali ne nič. Saj najverjetneje niti niso mogli nič storiti v tako kratkem času. Pa se ti zdi, da si prepuščen samemu sebi. In ta moški mi je nekaj dni pred smrtjo rekel: »Veš kaj, stari. Jaz imam občutek, da imam raka, samo mi tega nihče ne pove.« Si v redu, nisi v redu, nikogar ne briga. To seveda ni res, vendar imaš tak občutek. In zadnje tedne ni mogel jesti, težko je pil, težko je dihal. Je pa vsaj hitro odšel, da mu ni bilo treba predolgo trpeti. Bi pa sam vseeno hotel, da mi povedo, da umiram. Bi se psihično pripravil in poslovil od svojih dragih. Ali je morda bolje, da ne veš in preprosto odideš, ko je tvoj čas?

V vsakem primeru se me je to zelo dotaknilo in oseba se mi je smilila, zato nekaj dni nisem mogel spati. Od tistega

Rade Nikolić

dneva naprej sem imel tudi sam občutek, da bom umrl na forenziki. In nisem bil edini. Še dandanes se me ta zgodba dotakne in je pustila neizbrisen pečat na mojem bivanju v tej ustanovi. Zanimivo je, kako se spremenijo stvari, ko si enkrat na svobodi. Zdaj nimam več občutka, da bom kmalu umrl. A brazgotine ostajajo. To so moji prvi vtisi bivanja na svobodi. Sem skrhan, a gre na bolje. Iz dneva v dan okrevam. Počasi, a vztrajno. Lep pozdrav vsem bralcem in bralkam Kraljev ulice. Se bremo prihodnjič!

Nesmrtni

DVANAJSTO NADSTROPJE

Čakaš in čakaš. Naveličana sem čakanja, poln kufer imam tega čakanja do naslednje tablete. Ne zmorem več, znotraj me trga od krize, v glavi mi vse kriči po tej tableti. Jaz pa čakam. Čakam, da mi diler dostavi to hudičevo tableto, Flormidal ali Dormikum. Ne zdržim več. Že pred tremi urami je rekel, da pride, pa ga še zdaj ni. Po eni strani bi jokala od muke, po drugi strani bi se drla na ves glas. Jaz pa sedim in čakam kot kakšna mila jera.

Pa kje hodi? Kaj mu ni jasno, da kriziram? Naveličana sem tega čakanja, ker sem se navlekla na te tablete in ne vem, kako si naj pomagam, da bi prenehala. Če bi mi danes zlata ribica ponudila, da mi uresniči željo, bi si zaželela, da nisem več odvisnica, da odjebem to drogo z metadonom vred.

Dost' mam. Padam v brežno, iz katerega se ne pride zlahka. Padam. Razmišljam o čudnih stvareh. Vsak dan. Po cele dneve o samomoru. Sama si ne znam pomagati. Moj partner pravi, da bi, če bi vedela, koliko me ima poln kufer, sama odšla od njega in ga pustila živeti. Ni dvakrat za reči, da res ne bom poletela iz 12. nadstropja. Po drugi strani pa pravi, da to govori iz jeze, da me ima rad. Nič več mi ni jasno. Ne vem, kako bo vse potekalo, samo upam, da se bo za naju dobro izšlo.

A se zavedam – če bi bilo tako zlahka prenehati, bi že. Ne gre. Rada bi umrla. Crknila, kot kakšna gnida. Saj počasi čutim, da se bo to kmalu zgodilo. Bodo moji domači zadovoljni, pa še človeka, ki ga ljubim, bom rešila muk in mu privoščila lepši lajf. Zaželela vse

Prettysleepy1

najboljše. Edino to mi je še motivacija, umreti.

Mica

OD BREZDOMSTVA DO PONOVNE UPORABE

PROJEKT POSREDOVALNICA RABLJENIH PREDMETOV

V današnjem svetu, ko se spoprijemamo z izzivi brezdomstva in povečanimi količinami odpadkov, na Društvu Kralji ulice izvajamo pomemben projekt Posredovalnica rabljenih predmetov. Ta omogoča brezdomnim posameznikom in posameznicam sodelovanje in zaposlitev v dejavnosti, hkrati pa ponuja tudi priložnost za zmanjšanje okoljskega vpliva.

Pobuda temelji na zbiranju, popravljanju in ponovni uporabi rabljenih predmetov, ki bi sicer končali kot odpadki. Projekt s svojim delovanjem prispeva k zmanjšanju količine smeti ter zagotavlja, da še uporabni predmeti ponovno zaživijo. Projekt posredovalnice je zasnovan kot paradigma socialnega podjetništva, kjer se brezdomni posamezniki aktivno vključujejo v vsa ključna opravila. Sodelovanje v procesu popravil, obnove in komunikacije s strankami jim omogoča pridobivanje novih veščin ter dvig samozavesti, kar je ključnega pomena za njihovo ponovno vključitev v družbo. Z vsakim prispevkom, ki ga projekt prejme, se omogočata njegova nadaljnja rast in razvoj. Društvo Kralji ulice se zavzema za odgovorno uporabo sredstev ter skrbno usmerja vsa zbrana finančna sredstva v širitev projekta in ustvarjanje večjega števila zaposlitvenih priložnosti za brezdomne posameznike.

Trgovina

Foto: Ines Jaušovec Sodja

Projekt Posredovalnica rabljenih predmetov je tudi izraz sočutja in solidarnosti. Prikazuje, kako je mogoče združiti skrb za okolje in socialno vključenost ter ustvarjati boljšo prihodnost za vse. Vsak predmet, ki ga obnovimo in posredujemo naprej, je zgodba upanja, odpornosti ter moči posameznika, da vpliva na svoje življenje in okolje.

Vabljeni:

vsak ponedeljek, sredo in petek od 9.00 do 18.00 v našo trgovino na Poljanski cesti 14
in

vsak torek in četrtek od 11.00 do 18.00 v naše skladišče na naslovu Studenec 41.

Ekipa posredovalnice

Trgovina

Foto: Ines Jaušovec Sodja

Skladišče

Foto: Ines Jaušovec Sodja

DARILO V ČASU

Podari mi nekaj, kar bo lepšalo dan.
Podari mi sprehod, z zrakom obdan.
Podari nasmešek in topel pogled.
Podari objem in nekaj besed.

Kaj, ko bi z mano snežinke lovil?
Kaj, ko bi v gozd se sprostit' mi sledil?
Kaj, ko bi zvezde štel sred' mrzle noči?
Kaj, ko prebral bi moje strte oči?

Ne podarjaj daril, ki jih zaviješ v papir.
Ne tistih s pentljo kot kak kavalir.
Ne troši denarja za otipljive stvari.
Svoj čas mi podari, ker pomembna sem ti.

Ana

Pesmice

Kurba
na javnem wc-ju
nadomešča
praznično drevesce
momljanje iz
sekretnih separejev
vedno zaklenjenih
za sranje in scanje
namesto pesmic
ki dišijo po potici
rum na polici.

Ajva Art Ajva

MOJE OKNO

Skozi odprtega okna lino sonce sije,
zaželel sem si melodije.
Nad vsem, kar se mi dogaja,
vprašanje se poraja.
Kje pišejo se te vrstice,
ko ne vidim leta ptice?
Kje se piše zgodba moja,
ko ne vidim več obzorja?
Skozi okna lino
gledam v modrino.
Gledam stene umazano rumene,
gojim rože brez cvetov zelene.
Mreža na oknu skriva moj pogled,
toda misel seže v nedogled.
Nazaj ne morem, naprej ne smem,
kaj naj storim, da rešim ta problem?

N. Viktor, ZPKZ Dob

Še eno Bruno na grmadi,
ki veže zemljo do neba.
Sem jaz tisti ki jo pali?!
Nihče je ki iz množice molči...

Barom

Matjaž Odlazek

TOČA KLESTI

Foto: osebni arhiv

Zmagovalni šlager tega poletja: »Znanstveniki so v Španiji odkrili podzemne tovarne, kjer proizvajajo ogromne količine toče ...« Tole odkritje se zdaj kar precej lima gor po Facebooku. Skratka, znanstveniki so odkrili te tovarne in vsi vemo, da so znanstveniki najprimernejši za odkrivanje takšnih skritih lokacij. To so fizično izjemno sposobni ljudje, neustrašni, navajeni vseh tveganih situacij. Teh tovarn niso odkrili kakšni geologi ali pa nemara celo jamarji, znanstveniki so jih. Bojda tudi ameriški FBI razmišlja, da bi uporabil znanstvenike za lovljenje serijskih morilcev, tako dobro se menda ta sorta obnese.

Takole je bilo. Znanstveniki, saj ni važno, kakšni, znanstveniki pač, so bili zgleda na nekem sindikalnem izletu, malo so špincirali po zahodni Španiji in očitno je eden od njih po nesreči potapkal z nogo po tleh. »Sveti Moša Pijade!« je zavpil. »Tule spodaj so zgleda neke tovarne!« Spustili so se pod zemljo in tam so bile povsem nove, bleščeče tovarne, v katerih delavci skupaj limajo točo. To točo potem tvorijo na letala, ta pa jo nato odmetavajo po potrebi, večinoma na kakšne neposlušne države. Očitno so tudi letala pod zemljo. Skratka, tam so jih pričakali, jih prijazno povabili na ogled prostorov ter jim dali

Foto: Georgex25

vzorke toče, da so jih poslali na analizo. Tako je bilo, da! Tega prej ni še nihče opazil. Letala so pristajala in vzletala, na šihit je hodilo na tisoče delavcev, ampak tega prej ni nobeden opazil. Šele znanstveniki so to odkrili.

Očitno se ni zgodilo, da bi Julio prišel po zaključenem šihitu v gostilno. Tam bi ga pričakal debelušni birt Fernando:

»Kua je zdej Julio, kako gre?«

»A u pizdo materno, Fernando, cel šihit sem spet limal točo, mam prste čist zmrznjene. Dej mi hiter enga takratkiga, da pridem mal k seb.«

Še sreča, da so prišli znanstveniki.

07
KRALJI
ULICE

OB DRUGI OBLETNICI SMRTI ČLANA NAŠEGA DRUŠTVA

»V petek, 1. septembra, se nas je zbralo 'samo nekaj pravih', ki smo si vzeli čas in obeležili drugo obletnico smrti žal prezgodaj tragično preminulega Tajsona – našega prijatelja in člana Trotters Novo mesto, tj. vnetega navijača NK ELAN Novo mesto, sedaj NK Krka Novo mesto. Ker si zasluži miren in spodoben počitek, smo mu postavili nagrobno ploščo in uredili grob, da se vidi, kdo je tam. Grob Andreja Puglja, ki je bil v okolici Novega mesta in širše poznan kot Tajson, je na pokopališču Kočevske Poljane pri Dolenjskih Toplicah.« Trotters NM

Počivaj v miru, Tajson!

Foto: Foto: Trotters NM

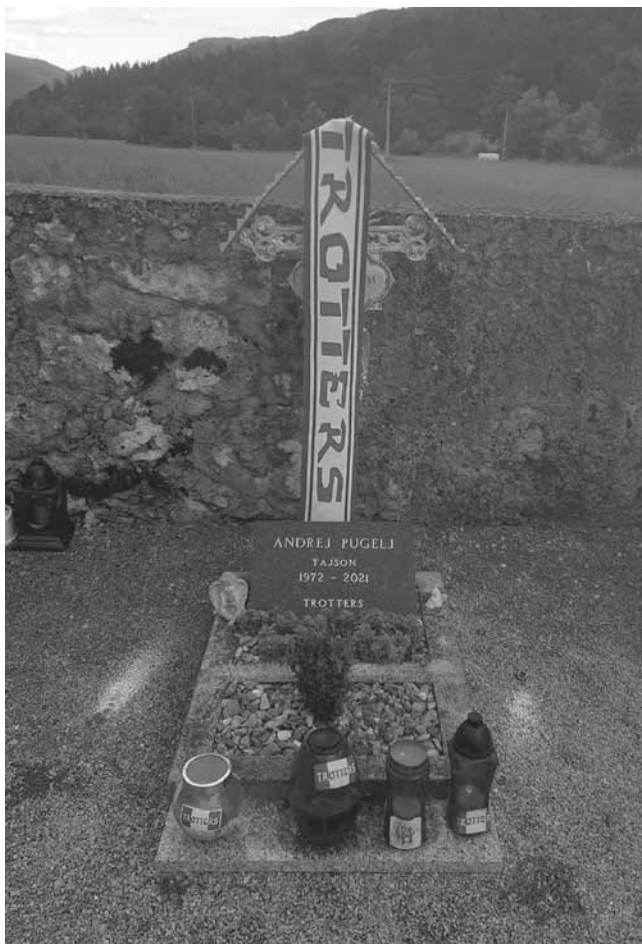

Foto: Trotters NM

Tereza Vuk:

TRIO ADIJO

Foto: osebni arhiv

Ker nočem napisati njunih pravih imen, naj bo en T., ta drug pa M. S T.-jem sva se začela družiti v petem razredu. Sem pač ženska, k mam večino moških prijateljev. In že v osnovni šoli je bilo tko. On je vozil svoj bmx, jaz pa zraven hodila in blebetala neumnosti že takrat. Prijatelja sva bla. In ko sva bla stara ene 15, je pripeljal še nekoga v najino družbo: M. ja. In smo postali nerazdružljivi. Kaj vse nismo zakuhali skup. Vdrli v en lokal sred stare Ljubljane, sam zato, ker smo hoteli pit viski.

Ko sem enkrat spala pri T.-ju, ker domov nisem hotla it, so zjutri prišli policaji na vrata. Da ga hočjo odpeljat na neko zaslišanje. Pa pravi men en policaj: »Kdo ste pa vi?« »Tereza Vuk.« »Aja, vi tud kr z nami.« Kok smo se pol še smejali tej fori. Pa ko sta mi rihtala tripe, jaz pa glih hodila v šolo v Postojno, stara 16 let, je bla pol cela Postojna natripšana. Bli smo pač trio adijo. Smeh in lumparije. Seveda so se z leti naše poti malo razšle. Ampak smo še vedno ostali v stikih. Ko sem nazadnje govorila s T.-jem, sem se drla po telefonu: »Jaz zdej pišem! Nujno mi dej vsa pisma, k sem ti jih pisala v vojsko pa zapor! To je vse material.« Je rekel, da itak, da jih da, sam ni povedal, da umira. In pol tist telefonski klic, ko te pokličejo in povejo, da je tvoj frend, k sta se družila od petega razreda, mrtev. Ni doživel niti 40 let. Šok. Žalost.

T. je bil en prvih ustanoviteljev Kraljev oziroma njihov fotograf. In se navadiš, da ga ni več. Ampak vsaj M. je še kle. Z M.-jem sva sedela lani v naši kafani pred blokom. Po dolgem času me je prišel pogledat. Smejala sva se vsem dogodivščinam. Zdej smo stari 47, kje so že Postojna pa tripi. Nazdravila sva na T.-ja, naj počiva v miru, se objela in razšla. In pridem dva tedna nazaj na

Prerisalep

klopce za blok. In en men: »A veš, da je M. umrl?« »Ker M.?« »Ja, ta tvoj frend.« Spet šok. Čutila sem solze, kako mi tečejo po obrazu. »Kaj pa je blo?« »Samomor.« Še več solz je priteklo. Ko sem pa še slišala, kakšen samomor, pa nisem mogla več nehat jokati. Na klopce pod drevesi sem jima preklinjala vse. Fanta, samo sta me pustila! Kje je zdej naš trio adijo? Zakaj sem sam še jaz tu? Nekako se mi zdi, kot da nič ni res.

Tri dni po tem, ko je T. umrl, sem ga sanjala. Sedela sva na istem mestu kot vedno in pila pivo. Sonček je nabijal. In jaz dojamem v sanjah pa mu rečem: »Ma, čaki mal. A nisi ti mrtev?« Pa mi reče nazaj: »Sej, to je to.« Kaj mi je hotel s tem povedat, nikoli ne bom izvedela.

PESNIK

Dragi urednik,

tiho sedim v začaranem gnezdu svoje postelje in tiho gledam, kako tiho in skrivaj prihajajo valovi besed. Tihi, počasni, mogočni valovi, ki jih lahko samo molče občudujem in pa zapisujem seveda, ne morem pa kaj dosti vplivati na njihov značaj, na njihovo obliko, zven, na njihova imena. Poslušam srebrno zvenenje besed v duši, se čudim in zapisujem.

Ko takole pišem v beleznico, pa opažam nekaj hecnega. Pisanje s kulijem v roki gre veliko počasneje kot tipkanje. A tako imajo besede vendarle dovolj časa, da zrastejo in se oblikujejo po svoji volji. Posebej tiste bolj sramežljive in najdragocenejše. Tiste, ki so kot dragulji, tu in tam posejani po mogočni mešani solati besed. »Pravi pesnik mora biti sam, da lahko ustvarja,« je nekoč rekel nek pesnik. Samo v samoti se lahko rodi prave besede. Nisem prepričan, če ni morda uporabil celo kake krepkejše besede. Morda osamljenost? Kakor koli, sedim tako, pišem in se sprašujem. Sem morda sedaj tudi jaz pesnik, ko pa vendar počnem vse tako kot pesniki, o katerih sem slišal pripovedovati? Ne. Sam ne bi tako rekel. Rekel bi, da nikoli nisem bil deležen te časti. Hm, če je biti pesnik sploh čast. Bolj se zdi kot prokletstvo. Kot večno trpljenje ob tem, ko gledaš,

kako se drugi ljudje družijo in zabavajo. A če bi to počel tudi sam, ne bi mogle v duši zrasti prave besede. Ker besede so po svoji naravi sramežljive. Tiho se prikažejo v sencah dreves in zelo nežen in ljubeč moraš biti, da lahko začutiš njihov zven in ga zapišeš, dokler še zveni.

Naj zveni pravljica pesem v vaših dušah.

Matic

MOJA POT 8: DOVOLJ?

Zelo pogosto se sprašujem, kdaj je dovolj – dovolj učenja, pospravljanja, druženja ... Večino časa imam namreč občutek, da se gibljem na skrajnih koncih te premice, torej bodisi tam, kjer ni zadosti, ali drugače zapisano, tam, kjer je nečesa premalo, bodisi na nasprotnem polu, kjer je preveč.

Preizpraševanja o tem, kdaj je dovolj, predvsem pa, kdaj sem sama dovolj dobra, prijazna, pripravljena pomagati ..., so močno povezana z nečim, kar me ves čas po malem preganja in kar moram vedno občutiti vsaj v drobnih meri, sicer imam občutek, da nimam na tem svetu česa iskati. Gre za moje subjektivno pojmovanje in doživljanje koristnosti, ki ga zelo težko opišem z nekaj besedami, vem le, da je vezano na vsa življenjska področja, obenem pa njegovo pomanjkanje vame vnese mnogo neprijetnih čustev ter močan nemir, ki ga najlažje odpravim tako, da poiščem neko aktivnost, izvajanje katere me ponovno navda z občutkom, da sem v danem dnevu naredila vsaj nekaj koristnega, vrednega, dobrega.

Prav popolna odsotnost tega je bila v najtemnejših trenutkih mojega življenja eden izmed ključnih razlogov, da sem začela obupovati in razvila prepričanje, da sem vsem odveč, saj razen tega, da so bile z menoj težave in me je bilo treba voziti na takšne in drugačne psihološke ali psihiatrične obravnave, nisem počela popolnoma nič, kar bi bilo vredno omembe. Medtem ko so moji srednješolski sošolci že pridno študirali, marsikdo je ob tem še opravljal kakšno delo in s tem nekaj zaslužil, sem sama komaj opravila maturo, potem pa se povsem izgubila, saj nisem vedela, kako in kam naprej. Edino, česar sem se zavedala, je bilo, da moram nekaj ukreniti in se spraviti v pogon, saj je življenje okoli mene teklo naprej s polno hitrostjo, sama pa sem ta tok zgolj motila. Podobna občutja so me spremljala tudi (morda tu še najbolj intenzivno) doma, v odnosu do staršev in kužka, saj jim v nekem obdobju nisem bila niti v najmanjšo pomoč, kajti vse so morali početi sami, saj so bile moje fizične in psihične zmogljivosti neznatne. Oba sta poleg službe, s katero sta preživljala tudi mene, skrbela še za domača opravila in to, da je bil kuža vsaj trikrat dnevno na sprehodu, hkrati pa sta vsak dan naredila tudi nekaj dobrega za svoje telo, z obiskom fitnesa ali nekajkilometrskim tekom. Dejstvo, da sama temu nisem dodala ničesar, me je ubijalo.

Še danes se, čeprav trenutno študiram in se trudim čim večkrat pomagati staršem, zelo pogosto sprašujem o tem, ali počnem dovolj. Običajno se mi zdi, da bi lahko storila še več, da bi kdaj celo morala, pa zaradi različnih razlogov ne. Predvsem pa razmišljam o tem, ali bo kdaj nastopil trenutek, ko bom v sebi

GoshiaFlandro_Expresja

09
KRALJI
ULICE

začutila, da sem nekaj naredila dobro in bo od tega ostalo kaj koristnega ter mi bo to dalo občutek, da sem dovolj. Dovolj točno takšna, kakršna sem. Včasih se sprašujem, kaj bi to sploh bilo, kdaj bi lahko brez pomislekov rekla, da sem zadovoljna s seboj in svojim delom, in bi to tudi iskreno mislila. Neredko se bojim, da bi morala za to doseči stvari, ki so izven mojih sposobnosti in zmoglosti, kot recimo, da bi nekoč spisala doktorsko disertacijo ali pa si ustvarila družino in imela otroke. A nisem prepričana, da so to stvari, ki bi me zares izpolnile in mi dale ta občutek zadostnosti ali koristnosti. Zato se raje kot v razmišljanje o bolj ali manj (ne)dosegljivih ciljih v zadnjem času osredotočam na to, da skušam vsak dan početi ali storiti nekaj, za kar menim, da je bilo vredno časa, truda in volje, predvsem pa, da so imeli ali bodo imeli od tega kakšno korist ljudje okoli mene. Kajti mnogokrat se je že zgodilo, da sem si zelo prizadevala pri učenju in imela občutek, da bom nadvse zadovoljna, če uspešno opravim izpit, potem pa najvišja ocena sploh ni prinesla pravega in iskrenega veselja, temveč to, ko me je kuža po skupnem sprehodu ali igri navdušeno lizal in ob tem silovito mahal z repom. To so trenutki, ko občutim zadovoljstvo in se mi zdi, da sem zanj tisti dan storila dovolj.

Rebeka

**LJUDJE SE MI POSMEHUJEJO IN NA PLAN PRIDE SOVRAŠTVO.
NE VEM, KAJ NAJ ČUTIM OB TEM.**

VILJAMS

POLJE ČASTI, 18. DEL

»Ni mi za govorit, lahko mal mira, prosim ...«

To so bile Lukove besede, ko ga je klicala po telefonu mama, on pa je bil zadet s kokainom, čeprav so njegovi mislili, da mu gre dobro. Spet jih je preslepil. Vse razpada, on razpada. V mnogih pogovorih je deloval trezno, smiselno, razumno – v boju za svoje zdravje. Odkar se je preselil v svojo sobo s souporabo kopalnice in kuhinje, spet drsi. Spet izgublja kilograme, spet se zapira v svoj prostor in se drogira.

Življenje drvi kot vlak, ki mu je vseeno, če že na naslednjem ovinku iztiri ...

Mama in oče razmišljata, da si ne zna pomagati. Verjame, kako žalostno, da je samo to, kar živi on, tisto pravo, drugega pač ni. Ne želi nasvetov, čeprav sluti, da jim ni vseeno zanj. A okoli sebe spet gradi zid, on pa ostaja za zidom odmaknjen, na nek način hladen, njegovo vedenje pa je iz dneva v dan bolj destruktivno. Izgubljajo drug drugega, izgubljajo upanje, in to boli.

Trenutno še hodi v službo, a je vprašanje časa, kdaj bo odsoten zaradi zadetosti, ko si ne bo opomogel v prekratki noči, potem pa se ne bo smel več vrniti na delovno mesto. Dobil je že drugo plačo, prosil očeta, naj denar zadrži, a ko pride njegov trenutek, zahteva denar, hoče nakazan denar, »saj je moj«, se dere v telefon in se ne zaveda več, kaj je sklenil kakšen dan prej. Pogreša družbo, ki se umika pred njim. Punca, s katero sta se družila dva meseca, je odšla v Nemčijo in Lukova starša samo upata, da je Luka ni uničil in poškodoval, da ni postala zasvojen, kot je Luka. Nekateri fantje, ki so se družili z njim, so ga zapustili, ker so spoznali, da je navaden džanki, ki laže sam sebi, in živi – bolje životari – v svetu iluzij. Seveda se zavedajo tudi v družini, da Luka nima nič lepega v življenju; ne prijateljev, ne veselja, ne ciljev.

Imajo zasvojenci lepo življenje? Vidijo ljubezen, imajo željo biti uspešni? Naredijo kaj za svoje zdravje? Ne. Daleč od tega. Niso sposobni spoznati prevare droge. Niso sposobni ustvariti svoje družine. Zasvojenci vsega tega ne zmorejo.

Mogoče se alkoholiku uspe pozdraviti, narkomanu pa brez strokovne pomoči ne bo uspelo. Sploh, če je sam. Narkomanski prijatelji ne štejejo ... Na žalost obstajajo sile, ki so močnejše od želje, da bi ubežali osamljenosti. Luka noče slišati o zdravljenju, on si samo želi nečesa, da bi se občasno lahko zadel, a ne ve, da mu bo nazadnje prineslo osamljenost.

Prepričan je, da bo zmogel in da on zdravljenja ne potrebuje. Nikoli več si ne želi iti v komuno, čeprav ga je oče pripravljen odpeljati tudi daleč, v tujino, samo da bi se strinjal in bi hotel iti. Prepričan je, da zmore loviti ravnotežje. Ne ve pa, kako neizmerna bolečina trga drobovje njegovi mami, očetu, bratu in sestri, ki vidijo resnico in vedo, kaj se dogaja z njim.

Zadnjič je Luka svoji mami rekel, kako zelo utrujen je od službe, in jo vprašal: »Kako si zmogla biti v službi in potem še doma narediti vse delo, ki te je čakalo ob možu in treh otrocih?«

Mama pa mu je odgovorila, da ni bilo težko, ker je vsak trud poplačan z radostmi, sploh če imaš postavljene cilje, in kako velika je sreča, ko ti uspe opraviti delo. Sreča je neizmerna.

Luka ji ni odgovoril, v telefonu je bilo slišati tišino, slutilo se je

njegovo pogrešanje stvari, hrepenenje, da bi se k nečemu vrnil, kajti ves čas je zazrt nazaj, ko je še videl nebo, ki je imelo barvo limon v skledi za sadje, a se je potem spremenilo v sivino. Luka zdaj kadi travo s pipo, kupil je strojček za mletje trave. Pravi, da ga trava pomirja, ne ve pa, koliko možganov mu je dobesedno »scvrta«, skurila. Trava dandanes vsebuje tudi do 90 odstotkov THC-ja, v času hipijev, torej v 60. letih, je bil ta odstotek okoli pet. Zato je porast nasilja po vsem svetu visoko povezan z ekscesnim kajenjem trave. Žal se v današnji družbi in zavesti o tem niti ne govori, saj je kajenje trave nekaj »normalnega«. Drogo (kokain) Luka dobi v mestu brez problema. Sistem je za narkomane preohlapen. Tudi do alkoholizma je slovenska družba nesramno tolerantna. Za vikend je prišel domov, pa ne zato da bi se družil z domačimi; zvečer je odšel v »lajf« in potem drugi dan pripovedoval, da je dobil GHB-vodico, sicer malo preveliko dozo (1,5 ml), ker je čez 20 minut bruhal, ampak prišlo pa je. To so novodobne droge: gama hidroksi butir, bolj poznan pod kratico GHB, je močna psihoaktivna snov, ki se že dolgo pojavlja v Sloveniji. Poleg GHB-ja se na črnem trgu pojavljata tudi njegova derivata – GBL in 1,4-BD. V manjših dozah GHB in njegovi derivati delujejo stimulatивно in evforično, v večjih dozah pa delujejo na osrednje živčevje depresivno in lahko povzročijo začasno globoko spanje (komo). Prav zaradi teh učinkov je GHB v medijih najpogostejše predstavljen kot droga za posilstvo (t. i. *date-rape drug*).

Tudi bolj izkušeni uporabniki pogosto ne poznajo razlike med tema dvema snovema. Četudi se GBL v telesu pretvori v GHB (in je ta tisti, ki deluje na človeka), je pomembno točno vedeti, katero substanco bomo zaužili, saj obstaja pomembna razlika v doziranju: GBL je precej močnejši (1 ml GBL ≈ 1,6 g GHB), hitreje začne učinkovati in drži manj časa. Uživalci, vajeni GBL-ja, lahko po zaužitju GHB-ju zmotno mislijo, da ta »ni prijel«, prehitro redozirajo in s tem tvegajo predoziranje, kar v primeru tovrstnih substanc lahko pomeni življenjsko ogrožajoče stanje. GHB deluje na dva tipa receptorjev. Pri zelo majhnih dozah deluje predvsem na GHB receptorje in deluje stimulatивно, pri večjih dozah pa deluje še na GABAB receptorje in ima pomirjevalne, evforične in hipnotične učinke. Posredno pa deluje tudi na dopaminski, serotonininski in endorfinski sistem. Specifičnega protisredstva za zastrupitev z GHB-jem ni. Luka ima spet težave z zobmi, bolijo ga tako hudo, da kakšen dan ne zmore iti v službo. A na vsa prigovarjanja, naj si uredi obisk pri zobozdravniku, ostane v zraku *free spirit*. Začuti, da je njegovo življenje nenadoma preglasno. Zdi se mu, da se vse sliši. Da ves zunanji svet sliši, kako mu kruli v želodcu in kakšne misli se mu podijo po glavi. Zato se zapre vase, po glasnem negodovanju, v svoj tihi svet, v svojo umetno cono udobja, *twilight zone*. Mami je zabrusil, da naslednje punce ne bo poškodoval, ker si bo izbral tako, ki je že poškodovana in ga bo razumela.

Naše življenje je zadušeni ogenj ali ogenj, ugasnjen na kamnu. (Jacob Böhm)

Erazem

ZVEZA KLOŠARJEV SLOVENIJE

POPLAVE

Prizadele so nas najhujše poplave. To je kruto dejstvo. Še bolj kruto pa je, da so se kot ponavadi pojavili v spletnih medijih zdraharji. Najprej smo mislili, da je to muha enodnevnica, a se še kar ponavlja. Vztrajno pišejo, da bi morali iti pomagat poplavlencem tisti, ki dobivajo socialno pomoč. In imajo prav – do določene mere. Zakaj?

Samo iz naše zveze (Zveza klošarjev Slovenije) nas je šlo kar nekaj pomagat. Nekateri celo večkrat. Čutimo, da smo dolžni pomagati. Če že ne moremo z denarjem, pa vsaj s svojimi rokami. Seveda nismo šli vsi pomagat, kajti tudi med nami se najdejo takšni, ki tega napora fizično ne bi prenesli. Najbrž se bodo zdaj našli med njimi analitiki in zahtevali fotografije. Jih ni! Mi se nismo šli fotografirat, ampak pomagat. Poleg tega nismo šli nabirat plus točk in slave. Šli smo k ljudem, ki potrebujejo pomoč, saj so v trenutku izgubili vse. Zadovoljevalo pa nas je, kako so bili zadovoljni z nami. Njihove oči, srce in besede so nam bili več vredni, kot da bi po spletnih medijih objavljali, kako mi vihtimo lopate in kakšni frajerji da smo. Mi nismo frajerji! Mi smo le ljudje. Smo le množica v množici. Vemo pa bolje od zdraharjev, kako se človek počuti, ko izgubi vse. Saj smo tudi mi izgubili vse in zdaj poskušamo iz nič zgraditi novo življenje. Trudimo se, da ne bi tudi oni prišli na naš nivo. Človek, ki potrebuje pomoč, potrebuje le človeka, ki mu pomaga. Zdraharji pa so v še večjo škodo. Tudi med nami se je namreč zgodilo, da se jih je kar nekaj začelo spraševati, zakaj pomagati, ko pa te ponižujejo. Komaj smo jih prepričali, da se ne ukvarjajo s človeškimi smetmi, ampak s smetmi, ki jih je nanesla voda.

Naj bo tako tudi vnaprej, kajti pomoč se je šele začela in konca še dolgo ne bo.

ZKS

NAVELIČANA

A veš uno, k ti dosadi gane* po torbici nosit pa skoz dilerje iskat. Pol se od jeze odločiš, da se prenehaš špikat. In naute vrjel, že dva mesca se ne špikam in počutim se super.

Mračna

* Injekcijske igle.

DEJAN

Si božji otrok in nikoli ti ni bilo namenjeno šibko in negativno življenje. Bog te je ustvaril za uspeh, ne za poraz. Bog nikogar ne ustvari za poraz. Svoje bivanje na zemlji uničuješ s tem, da si dopuščaš dvomiti o sebi, o svojih sposobnostih. Biti to, kar si želiš, z vsem svojim srcem. Lahko te je sram, da med ljudmi pohajkuješ z dolgim obrazom in žalostno-sovražnim pogledom. Kot bi te kdo prevaral, kot da v tebi manjka ustvarjalna moč, kot da ne bi imel sposobnosti, da opraviš to, za kar te je Stvarnik poslal sem. Narejen si za to, da izraziš, kar ti je namenjeno. Zakaj tega ne storiš? Zakaj nisi kot David, ki je premagal Goljata? Namesto tega daješ prostor obupu ter nadaljuješ pot kot človek, ki ni zadovoljen sam s seboj. Slika popolnosti počiva v tebi. Moraš jo vnesti v središče svoje zavesti in jo izraziti navzven v svet. Nikar ne zaničuj svojega Stvarnika, tako da uničuješ to sliko in si vse drugo razen uspeha, kot ti ga je namenil Bog.

Sony (Dejan)

KOLIKO JE DOVOLJ?

Drogo sem začel jemati, ko sem bil star 14 let. Marihuana, spid, občasno kokain in parti droge. Kot najstnik sem se s starši preselil v Logatec, tam smo z ekipo jemali predvsem parti droge. Šele kot dvajsetletnik sem prvič kadil heroin na foliji ter sčasoma razvil odvisnost od njega! Imel sem očeta, ki mi je vse lepo razložil, ampak radovednost me je stala bolezn, kar sem ugotovil šele leta 2009 na CZOPD. Spoznal sem, da je to res bolezen in da se bom moral z njo boriti do konca življenja. V svojem življenju, nekih 20 let scene, sem se marsikaj tudi naučil, ker pa očeta nisem poslušal, sem še vedno odvisnik. Nikoli se sicer nisem imel za džankija, ker ta beseda pomeni *junk* (odpad). Vedno sem bil urejen, nihče ne bi rekel, da sem džanki, ampak zdaj me EMŠO malce izdaja. Zdaj resnično razmišljam, da vse pustim za seboj, ker me je predrago stalo. Bil sem tudi zaboden v levo roko itn. Vem, da moram še dosti delati na sebi, ker samo očistiti se od drog ne bo dovolj.

Prettyboy43

NEK CESTNIH AJ

DOM

Vrnila sem se. Vrnila k človeku, ki ga ljubim. In kako dalje? Želim si, da bi me nehal poniževati: »Ti si drogerašica, ti si prasica, gledaš samo nase.« Pa ni tako. Vedno najprej gledam, da on dobi svoje, šele potem pridem sama na vrsto. Večkrat mi reče, da me ima rad, da sem njegova ljubezen. Jaz pa vedno slišim samo, *zakaj si se navlekla na Flormidal?* Mu razložim, da pogosto drugače ne gre. S flokiji sem samo zablokirala svoje grozljive občutke osamljenosti. Boleče je, ko zvečer pade mrak, ti pa nimaš kje spati. On je odšel v stanovanje v posteljo, jaz pa v neko kurčevo bazo ali kakšen podhod. Ni lahko. Ni težko. Je pa huda jeba, ko tako ostaneš sama. Sama s sabo in dvema kartonom na tleh, da se vsaj malo zaščitim pred mrazom. Moja zgodba je zelo žalostna. Ne bom jamrala. Sem pa res osamljena v tem svetu. Pogrešam svoj dom. Dom, da bi rožice sadila, kuhala, da bi zavesa prala.

Mica

PONUDBA ZA DELO

Fehtal sem pred trgovino, ker nisem imel za hrano. Ni bil najboljši dan, a vsake toliko mi je kdo dal kakih 50 centov. Mimo mene je prišla gospa in me nadrla, da nimam kaj *fehtati*, naj grem delat. Ko je prišel do mene urejen gospod, mi je pomolil deset evrov in mi že s tem rešil dan. Po daljšem pogovoru mi je povedal, da mi ponuja službo v administraciji, naj ga le prihodnji dan pokličem. Bil sem res vesel in sem ga naslednji dan poklical, a se ni oglasil. To sem poskušal še večkrat, vendar brez uspeha. Očitno ne bo nič iz tega. Mi je pa polepšal dan, ker mi je dal vsaj malo upanja.

Nesmrtni

LJUBEZEN

Vedno te bom imel rad. Si moja muza, čeprav nisem pesnik. Vedno te bom imel rad, čeprav se včasih dereš. Ali pa si čisto tiho. Vedno te bom imel rad, tudi takrat, ko bi te najraje nekam poslal. Pa kaj, ko bi te potem sam odšel iskat. Zlezla si mi pod kožo, in če te ni, te zelo pogrešam.

Perica

DENAR V NOGAVICI

V bolnici sem pred dnevi dobil sveže nogavice. Navado imam, da gotovino skrivam globoko v njih. Na dan, ko sem dobil invalidsko pokojnino, sem kar precej denarja tako skril v štumf. Na mojo nevednost pa je bil štumf strgan, tako da sem čez čas denar našel v coklih. Na srečo denar ni padel ven, mogoče sem izgubil kakšnega dvajsetaka.

Andrej B.

MAMILA

V šoli, službi in drugod, če jemal boš drogo, si povsod oplel. Z drogo zvil se boš v gubo, verjemi, to te pelje samo v pogubo. *Bom nehal* lahko je govorčiti. Še ni bilo človeka, ki ga drogi ne bi uspelo do kraja uničiti. Raje si nabavi žogo ali dogo in opusti drogo. Vsakršne tegobe ne razrešiš z uporabo droge. Bolezen, kriminal, racija, droge so kapitulacija. Misliš, da si pod vplivom droge član družbe spodoben, v resnici si pa opravično nesposoben. In če droga postane tvoj vladar, boš kmalu ob zdravje in denar!

Jože Jebiveter – Zmajček

MOJ PRIJATELJ

Z mojim dolgoletnim prijateljem Matjažem, poznam ga od konca devetdesetih let, sva se po dolgem času po naključju srečala na zaprtem oddelku Polja. Bil sem vesel, da ga vidim, poznan obraz v tem »drugačnem« okolju. Vprašal sem ga, zakaj je notri. Povedal mi je, da ga nadzoruje izvenzemeljska inteligenca, ki naj bi bila v zemeljski orbiti. Povedal mi je tudi, da mu nihče ne more pomagati, da mu vdirajo v misli. Nikoli mi ni omenil kakšnih samomorilnih misli. To je bilo zadnjič, da sem ga videl, saj je nedolgo tega naredil samomor. Zelo mi je žal Matjaža, saj je bil vedno pošten in zvest prijatelj.

RJ

OČETOVO ZDRAVJE

Moj oče, dobričina, je imel lani kar precej težav z zdravjem. Ima srčni spodbujevalnik, aritmijo in blago popuščanje srčne mišice. Zato lani vse leto nisem nič pisal za Kralje.

Nisem imel navdiha, bil sem potrtn in žalosten. Vse leto nisem bil na dopustu ali izletu z društvom invalidov. Poleg vsega je v mesecu maju lani preživel zastoj in pljučno embolijo. Tri tedne je bil v jeseniški bolnišnici. Dobil je tudi koncentrador kisika in cel kup zdravil. Zdaj sam skrbim zanj. Želim čimprejšnje boljše zdravje.

Robert Žerjav, Lesce

SAMO BEDAKI IN SMETI

Ker sem sploh poleti zadnja leta »doma« kar na prostem, sem se navadil, da na lokacijah, kjer sem ali začasno prebivam, pobiram smeti, predvsem ogorke, saj se bolje počutim v čistem okolju, pa še bolj sem zadovoljen sam s seboj, da opraviim koristno delo in si zraven še razmigam okončine ter pretegnem hrbet.

Nekega dne me je prijateljica pospremila do spalne lokacije v parku in v bližini sva posedela na klopci. Okolica klopce je bila precej bogata z ogorki in manjšimi smetmi. Pri sebi sem imel vrečko za pasje iztrebke in za dober zaključek dneva sem se lotil čiščenja. Med pogovorom s prijateljico sem očistil celotno okolico klopce. Smeti nisem vrget v koš, ampak sem vrečkico z njimi pustil ob klopci, saj se ponavadi zbudim zelo zgodaj in sem nekako mislil, da bi lahko zjutraj do vrha napolnil vrečkico še pri sosednji klopci. Naslednji dan pa sem spanje malo podaljšal in sva se s prijateljico na kraj zločina vrnila šele naslednji večer. Prizor me je milo rečeno šokiral. Nekdo je pred klopco na kup stresel nabrane smeti iz vrečke. Pomislil sem: Kdo je večji bedak, jaz, ki sem smeti pobral, ali tisti, ki jih je stresel?

Dogodek se mi zdi lepa prispodoba za moje celotno življenje: trudim se delati dobro, a na koncu sem vedno jaz tisti, ki izpade bedak.

Čuri

VIKEND

Kaj je to? Marsikdo, ki ima družino in stanovanje, se veseli vikenda. Bo lep izlet, krasno vzdušje, dobro kosilo. Ko si na cesti, je najhujše, kar lahko doživiš, vikend. Takrat nimam kam oditi, vlečem se po ulicah kot zadnja podgana. Sem nestrpen, nesrečen. Hodim po ulicah brez naslova in brez vsega drugega. Sovražim vikend. .

Aleš Ivanc

IDIOT

Včasih se mi dogajajo stvari, zaradi katerih se počutim kot idiot. Vem, da je že Dostojevski svojega spisal. To moje počutje pa se razvije zaradi drugih ljudi. Recimo takrat, ko bi zaradi krivice najraje kričala na ves glas, pa moram molčati. Zaradi zlehtnobe, zaradi krivice in tesnobe, ki me prežema po celem telesu in sem nemočna, brez vpliva. Takrat se resnično počutim kot največji idiot. Ostanite dobro.

Xena

ANEKDOTE IZ PRODAJE

PRESENEČENJE

Časopis sem ponujala pred cerkvijo. Približala se je ena gospa, ki je kupila izvod. Nato mi je rekla, da me dolgo ni videla in da so v njeni družini v novem letu zbrali majhen prispevek zame in ga že dalj časa nosi v torbi. Nato mi ga je izročila. Gospe in njeni ljubljeni družini se iz srca zahvaljujem, ker so se spomnili name in mi priskočili na pomoč v stiski.

Kaja

IZGUBLJENA DENARNICA

Časopis sem ponujala pred Lidlom in opazila neko stvar na tleh. Vstala sem in šla pogledat. Videla sem majhno denarnico. Pobrala sem jo in šla do gospoda, ki je ravnokar zlagal živila v avto. Stopila sem do njega ter ga vprašala: »Je morda denarnica vaša?« Gospod je bil zelo presenečen in hkrati vesel, da smo kralji poštenei ljudje. Zahvalil se je in mi ponudil malo nagrado. Rekel mi je, da nikoli ne bo pozabil, da sem tako poštena, ter dodal, da je policist. Rekel je, da je bilo notri sto evrov, ki bi jih lahko vzela, denarnico pa odvrгла. »Ker tega nisi naredila, te zelo spoštujem.« Vsakič, ko pride v Lidl, mi nameni za kavico. Tudi jaz vse ljudi spoštujem. Vesela sem za vsak časopis, ki ga prodam. Zahvalim se stokrat. Tako me je neka gospa opomnila, da je dovolj enkrat. Iz srca sem se ji nasmejala. Policisti pa si med sabo vse povedo in tako me zdaj spoštujejo tudi oni.

Kaja

BREZDOMKA 14

014
KRALJI
ULICE

»Čestitam, mamica, izvolite sina.« Ko so mi ga položili v naročje, ni več jokala, zvedavo me je gledal in postalo mi je žal, da bo videl moj objokani obraz. Obrisala sem si solze in nisem vedela, ali naj ga božam ali poljubim, prišla sem tisto majceno rokico in objel mi je mezinček. Tako sva dolgo ležala v tem položaju in se pogovarjala. Niti enkrat ni zajokal, dal mi je občutek, da se ob meni počuti varno, in bilo nama je prijetno. Moj pomirjujoči glas mu je bil dobro znan, saj sva se celo nosečnost veliko pogovarjala. Pozabila sem na utrujenost in na čas. Zdel se mi je kot angelček v človeški podobi, samo sij mu je še manjkal. Ni se pa zavedal, da je res moj angel. Večinoma sem zaradi njega postala to, kar sem danes, in spremenila svoje življenje.

»Le počakaj, da spoznaš atija. In dedija, babico, strica ...« Spomnila sem se, da bi zdaj morala obvestiti mamo. Konec koncev me je rodila in mi podarila življenje. In to je vse, kar šteje. V tistem je v sobo prišla sestra in mi vzela sinčka. Malega Petrčka. Če bi dobila hčerko, bi jaz določila ime, za sina pa ga je ati. Tako sem zdaj imela dva Petra, sveta Petra, vsakega na svoji strani. Bila sem tako utrujena, da sploh nisem vedela, kdaj so me odpeljali na oddelek. Spala sem nekaj ur, nato pa sem vzela v roke telefon in poklicala Petra, mamo in vse druge. Zanje sem imela najlepšo novico. In vsi so bili presrečni.

Proti večeru sem želela do svojega malega angelčka, in ko sem prišla v sobo, je bilo tam okoli deset dojenčkov. Videla me je sestra in rekla: »Gospa Tomič, bi ja še počivala, da mi ne boste skupaj zlezla.« Res sem bila oslabela, bleda in pomečkana. Sestra mi je dala stol ob oknu, da sem se usedla, a sem zaradi šivov težko sedela. Tam, kjer sem bila prerezana, so mi potem zašili rano, ki je bila v bistvu še sveža. Priporočili so mi splakovanje z mlačno vodo in res je pomagalo. »O, pogledjte ga, korenjaka,« je rekla in iz posteljice dvignila Petrčka. Malo se je razburjal, ampak ko mi ga je dala in ko je zaslišal moj glas, se je umiril. Ponovno mi je z rokico objel mezinček. Sestra je rekla: »Malo ga mučijo krči, ampak to se bo umirilo. Glede na to, da je nedonošenček, dvomim, da se bo dovil.« Razložila mi je, da bo bolje, če si v sobi za črpanje vsak dan izčrpam mleko iz prsi, nato pa ga bodo dodali zraven formule Aptamil. Žal mi je bilo, saj sem si zelo želela, da bi ga lahko dojila, ampak včasih ne gre vse po načrtih. Na kratko sva se še pocartala, potem pa ga je dala nazaj v inkubator.

Objokana sem šla iz sobe, ko sem poslušala, kako se je razburil, ker naju je sestra ločila. Veselila sem se, da ga bom jutri zjutraj lahko slikala in poslala sliko domačim. Peter je šel po službi domov, zvečer so imeli zabavo, in spomnim se, da sem ga prosila, naj ne pride zmačkan obiskat svojega prvorojenca. Ampak žal moje prošnje niso zalegle. Seveda so praznovali dolgo v noč. Na viziti zjutraj me je zdravnica obvestila, da ima mali zlatenico in da so ga že ponoči dali pod lučko. Sicer ni bila preveč visoka in naj bi v nekaj dneh izginila. Bila sem neverjetno žalostna, ker sem upala, da ga bom, tako kot vse druge mamice, dobila k sebi v posteljo in bova lahko skupaj.

Tako je minilo nekaj časa in prišel je dan odhoda domov. Tisti dan mi bo za vedno ostal v slabem spominu. S Petrom sva bila dogovorjena, da pride okoli 12.00, po kosilu. Ne vem, zakaj je prišel uro prej. Bil je neverjetno vznemirjen. Vidno razburjen je hodil po sobi. Dan se mi je sicer začel lepo, njegova energija pa mi je nižala vibracijo. Morala sem še na črpanje, sestra pa je komplicirala glede stekleničke, ki je morala biti razkužena, da slučajno ne bi prišlo do česa. Šel je v trgovino, ampak tista ni veljala. Na koncu mi je bilo dosti in sem ji rekla, da prevzemam odgovornost za vse. Potem sva še eno uro čakala na odpustni list. Peter še ni nič jedel in je bil živčen, jaz pa sem se na vso moč trudila sama ostati mirna. Vedela sem, da otrok čuti energijo, razpoloženje staršev. Končno smo šli. Ko smo prišli domov, sem bila na robu joka. V spalnici je visel velik napis: »Dobrodošel, sinek.« Nič o meni. Nobene hvaležnosti in ljubezni nisem čutila od Petra. Bil je že skoraj sovražno nastrojen in večkrat sem ga vprašala, kaj sem mu storila, da je tak do mene. Rodila sem mu zdravega prvorojenca. Kaj sem storila narobe? Vem, da je dneve pred porodom govoril s svojim bratom, in sem si začela domišljati, da brat ni preveč vesel malega Petra. Nikoli me ni maral, in tudi jaz ne njega. Najin odnos je bil obveznostno vljuden, trudila sva se zaradi Petra. Naj se kdaj sprijazni ali ne, z njim imam otroka in zdaj smo družina. Kakor koli že, nisem mogla ugotoviti, zakaj se je Peter zadnji teden tako spremenil. Poniževal me je ob vsaki priložnosti. Zanj nisem nič znala, govoril je, da bo otrok zaradi mene zbolel in da mu bo hudo ob meni. Poleg tega sem slišala, da nisem prava ženska, ker nisem dojila. Posmehoval se mi je, ko sem si kupila črpalko za črpanje mleka. V bolnici sem imela njihovo, za doma pa sem si jo morala kupiti. Verjetno je tudi stres doma pripomogel k temu, da nisem imela več mleka in sem že po nekaj dneh uporabljala samo Aptamil. Fantič pa je bil zdrav, vesel in je odlično napredoval. Vsak dan sva šla z vozičkom na sprehod. Komaj sem čakala, da je Peter odšel v službo, da sem se umirila in zares uživala s svojim malim sončkom. Vsak dan posebej sem občutila veliko hvaležnost za to, kar imam, in nisem se več ozirala za tem, česar nimam. Čutila sem spremembo v sebi, postala sem notranje močnejša. Po kosilu sem nama rada predvajala kakšno meditacijo in tako sva dostikrat zaspala ob zvokih dežja, morja ali gozda. Začela sem razmišljati o krstu, ampak vnela se je huda debata glede vere. Ker je naša hiša krščanska, sem uredila krst jaz in Peter se je na koncu le sprijaznil. Vseeno pa bi danes naredila drugače. Kdo pa sem jaz, da imam pravico do odločanja, kakšne vere bo moj otrok? On je oseba zase. Danes bi prepustila to odločitev njemu. Ko bo polnoleten, se lahko sam odloči glede veroizpovedi. Po eni strani ni prav, da vsiljujemo otrokom svojo, družinsko vero, po drugi strani pa naša vera ne uči nič slabega in še vedno ima možnost, da se ob polnoletnosti odloči za prestop. In kar koli se bo odločil, bom to spoštovala.

Kaja Tomič

NN: »A RAB KDO KAK FLORMIDAL?«

MŠ: »IDI NA KONGRESA. MI SMO PIJANČKI, NISMO FLORMIDALČKI.«

Foto: osebni arhiv

Mariborska scena:

Renato Volker – Rene

VSE JE ENKRAT PRVIČ

Prvi september je. Prvi petek v mesecu. Prvi šolski dan. Najmlajša vnukinja, Lucija, gre danes prvič v vrtec. Njen bratec Leon gre iz taistega vrtca v prvi razred osnovne šole. Moja potomca po hčerki. Mark, sinov sin, napreduje z razredne na predmetno stopnjo, Sara, njegova sestra, letos postaja srednješolka.

Sinoči sem imel nastop na Igu Pr' Konjčku in sem se na račun svojih vnukov pošalil. Za najstarejšo sem povedal, da če bo tako hitra, kot je bil njen oči, bom jaz čez štiri leta pradedek. Za šalo o najmlajši pa mi je bil iz nekega razloga vzornik olimpijec Raymond Debevec, ki je pri 60 letih postal svetovni prvak.

Prvič z vsemi 600 točkami. Občinstvu sem namreč omenil, da je drugo leto olimpijada, kjer imamo Slovenci kar nekaj adutov, malo slabše nam gre na paraolimpijskih, tako da smo doma dolgo ugibali, ali bi tamalo, ki kaže veselje do športa, cepili proti otroški paralizi. Zlato je zlato. Ja, nekatere moje šale so na robu. Če koga zanima več, se lahko 21. oktobra zglesi v KUD Trzin, kjer bo prva ponovitev FestiVanja, večera komedije, posvečenega moji pokojni bivši ženi. Lani je bila, verjetno prva, *stand up* sedmina, vsaj v Sloveniji, kjer sva s Petrom Avsenikom, ki poje pesmi Iztoka Mlakarja, ustvarila unikatno slovo od moje prve ljubezni. Letos se nama bo pridružila tudi Lucija Čirovič, tako da bo večer res nekaj posebnega. Ker sem letos v Vetrinju prvič pel na karaokah in je nekdo, definitivno prvič, vprašal mojo kolegico, kdo je oni njen znanec, ki tako dobro poje Pegasto dekle, bom oktobra v Trzinu vajo ponovil. Peter me bo spremljal na kitari. Vabljeni.

Ker je vse enkrat prvič, prvič včasih tudi boli, se nekateri odločijo, da v drugo pa takih reči ne bodo več počeli. Kar koli to že je. Meni pa je ravno premagovanje tega praga bolečine izziv za neke vrste rast. Je pa res, da imam zelo visok prag in zadeve včasih mejijo na sadomazohizem. Po prvem romanu sem drugega, če sem pošten, zafural, imenoval sem ga za avtističnega, pa čeprav mi je nekdo, ki ga bežno poznam, rekel, da mu je drugi del bolj všeč kot prvi. Ker sem to slišal prvič, sem samo prikimal. Ko bom v drugo, če bom, bo verjetno bolj verjetno. Kako bo s tretjim delom, bomo šele videli, ker se je izmuznil v prihodnji april. Vmes sem namreč napisal svoj prvi ljubezenski roman, ki še čaka v bunkerju, saj se nisva čisto strinjala, ali je za med ljudi. Res pa je, da je treba pisati tako, kot da smo za prmej prepričani, da nihče ne bo bral. Potem se verjetno odpremo in ponudimo nekaj res branja vrednega. Nadaljeval sem Alkimista, ki čaka na prevod, in zdaj se lotavam biografije znanega slovenskega športnika. Prvič pišem tujo biografijo. Prvenstveno pri tem je, da bi rad, da se sliši njegov glas. Ko boste brali, mene ne sme biti. In začetek, prvi dve poglavji, je obetaven. Oh, kakšna zgodba. Malo me je presenetilo, ko je intervjuvanec izjavil, da to ne sme biti

sramežljivo pisanje. Nič bat, ne bo. Želi, da se pogovorim celo z njegovimi bivšimi puncami. Prvak.

Maribor je julija gostil svoj prvi OFEM (Olimpijski festival evropske mladine). Če bo od njega ostal isti ništrc, kot je od 2012 EPK, ko smo bili evropska prestolnica kulture, se je splačalo le gostincem in hotelirjem. Kar pa je tudi nekaj. Imamo le gostilničarja za župana. Prvič se je zgodilo, da smo v našem mestu poleg mostu postavili še enega. V bistvu brv. Čevapčič brf, kot ji pravimo domorodci. Zdaj bomo lahko imeli na festivalu Lent vsaj dvonadstropni ognjemet. Kar bi bilo prvič. Prvič smo tudi z brvi spremljali skoke z mostu. V vodo. Bober se o vsem skupaj še ni izjasnil. Je pa ob Dravi vse manj vrb. Zdaj, ali imajo Srbi kaj pri tem, ne vem, ampak meni vse skupaj malo smrdi po diverziji. Betontanc nabrežje. Labodji sekret. Do labodjega speva ni daleč.

Verjetno je bilo prvič, da se je nek radio prodal tujcem, ki so s svojo računico, to zdaj malo ugibam, poskrbeli, da se je jedro ekipe spuntalo in ustanovilo svojo radijsko postajo. Toti radio. Tako da ima zdaj Maribor, verjetno prvič, toliko radijskih postaj kot malokatera štajerska prestolnica. Ta zadnji stavek se mi je zatipkal, ampak naj ostane, ker je smešen.

Sicer pa smo Mariborčani zrel za prvi kolektivni psihiatrični pregled. Ker individualno si ne upamo. Neka skupinska hipnoza je namreč zavladata, ko smo se vsi odločili, da je mesto postalo pljuvalnik. Nič več ni lepega, ne zanimivega, ne uporabnega. Eno samo šinfanje in dlakocepstvo. Prej boste našli dlako v jacu in iglo v senu kot skupino Ezlekarjev, ki se bodo trudili pohvaliti dobre stvari v mestu. In teh dobrih stvari je toliko, da je treba ta slabe iskati po periferiji in se zmrdovali, da mesto ni samo center. Kar je seveda res, ampak nikomur ne bi krona z glave padla, če bi vzel kako krampico v roke in kje travo oplel ali pokosil. Zaradi mene lahko tudi račun na občino pošlje. Morda bi pa to bil dober prvi korak k streznitvi vodstva, da se kaj premakne. A si predstavljate, da mestno upravo meščani zasujemo z izstavljenimi računi za delo, ki smo ga izvedli sami, a bi ga morale opraviti občinske firme? Zakaj bi samo oni nam položnice pošiljali?

Glede na to, da so pred Umetnostno galerijo Maribor, poleg spomenika *forme vive*, postavili potopne smetnjake, na katerih zdaj poteka kulturni program zanesenjakov in umetnikov, ki lulajo proti vetru, nekega posebnega posluha občanarjev ni pričakovati. Pa vendar. Verjetno se je zgodilo prvič, da smo iz javnega veceja naredili mesno-mlečni paviljon. Tak toaletni humor ni nek presedan, ampak je za posrat smešno, še posebej če pomislimo, da je celo gostilna Tri babe, kjer lahko kupite tudi kruh, odprla vrata brez feminističnih demonstracij. Kruha in iger. Od sekreta do razcveta. Mi smo Maribor.

PONEKOD JE UZAKONJENO BREZZAKONJE!

ČRTOMIR CLONSKY

RUTINA PREVZGOJNEGA DOMA

Dan se je začel zgodaj. Ko je bila še tema, smo se postrojili v vrsto, se prešteli in odšli na pouk v osnovno šolo. Večkrat si je kdo že navsezgodaj s kakšno opazko ali dejanjem prislužil klofuto, da se je pocedila kri iz nosa, potem pa »marš se umit, pa da si takoj nazaj v vrsti«.

Moji sotrpini so bili v glavnem iz družin z ločenimi starši, družin, kjer sta vladala alkohol in nasilje. V zavodu so »zdravili« vse vrste neprilagojenosti. Ko smo se po zajtrku odpravili na pot do šole, smo prečkali malo vasico Preddvor pri Kranju. To je stara in lepa kmečka vasica, ki se ponaša s kar nekaj stare zapuščine, ki si jo je vredno ogledati. Pouk smo pretrpeli, saj takšni, kakršni smo bili, česa več od nujnega truda v šolo večinoma nismo vložili. Kljub temu pa si trud moral izkazati na učnih urah po pouku, ki so bile neizprosne. Trajale so najmanj tri ure, ko smo morali za učbeniki sedeti v tišini. Spomnim se dogodka, ko je vzgojitelj opazil, da se ne učim, in že sem videl črne oblake, ki so se začeli zbirati nad njegovo glavo. Pridigo je zaustavila druga vzgojiteljica, ki je rekla: »Ah, pusti ga, lahko staviš, da zna vse knjige na pamet, vključno z zakoni matematike, ki jih bo v življenju potreboval. Dovolj zna, zato ga ob takih dnevih raje pošlji sekat drva ali pa počet kaj drugega.« To je bil redek primer, da se je vzgojiteljica potegnila zame.

V zavodu nas je bilo veliko. V skupini 15, v celem zavodu pa je številka ves čas variirala med 70 in 100. Hrana je bila povprečna in ves čas sem bil lačen. Vedno bi lahko še kaj pojedel ... Verjetno zato, ker sem bil otrok. Ko sem komentiral, da imamo jedilnik kot v Dachauu, se je eden od vzgojiteljev blazno razburil in mi za kazen naložil branje knjige s pričevanji iz taborišč. Napisati sem moral tudi obnovo. Vzgajala nas je namreč generacija, ki je bila prežeta s spomini na vojno in s sovraštvom do Nemcev. Vzgojitelji so bili dokaj trdoživi, vendar pa so bili njihovi posamezni izpadi besa res divji. Če si jih izzival, si lahko sprožil besen odziv, in očividci takih nasilnih izbruhov smo bili skoraj enako prizadeti kot tisti, na katerega je bil usmerjen. Bili smo nekako bratje in sestre in starejši gojenci so bdeli nad mlajšimi. Ob koncu dneva smo imeli še večerjo, potem umivanje in gledanje TV-ja nekje do 21. ure, z izjemo petkov in sobot, ko smo smeli ostati pred ekranom nekoliko dlje.

V zavodu v Preddvoru sem bival od leta 1982 do 1987.

Robert Ž.

PAPARAZZI ZA REVEŽE

Notes

Učer sm se spravlja pospravljat predale. Rabla sm tri minute, da sm ugotovila da sm fujša k uni američani, k zbirajo kupone. Vse je treba shrant. Za vsak slučaj. Pobarvan kamen iz Novigrada 2004, ker nikol ne veš kdaj ga lahko nekomu podarim za rojstni dan kot last minute darilo. Random figurece iz kinder jajčkov. Zvezek za geografijo iz 2. letnika... Ona bo men, da nimam zvezka, a? Napol razmontiran Tamagotchi, ker SORI, tok truda k sm uložila v obstoj mojga zajca pač niti vase nism. Random frnikole, da traumatiziram otroke, ko ne bodo vedl kaj je to. "I ♥ JB" zapestnice, tega nikol ne bom vrgla stran, logično. Backstreet boys CD, če nimaš tega si avtomatsko NSYNC fan, kar je nezaslišano. Vsi vemo da je Nick boljši od JT-ja. Ena gamaša, drugo iščem že 5 let. 15 ENAKIH kulijev, kaj če jih 14 zgubim... Šraufi od kolesa k so mi ga spizdil, za spomin pač. Uglavnem, po 10 min sm se spomnla ŽAKAJ me babi včasih randomly ganja po dvorišču. Treba je predal vržt stran.

Priloga Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist se tako kot spletni portal imenuje po neuklonljivem ptičku iz romana Ivana Cankarja Hiša Marije Pomočnice, ki se je na vsak način hotel prebiti na svobodo in ga lahko razumemo kot simbol večne utopije. Čeprav je vrabček v romanu nesrečno končal, smo ga oživili v prepričanju, da mora biti svoboda temelj družbe in ustvarjalnosti. Prilogo urejata Igor Divjak in Neža Vilhelm.

Igor Divjak

NE MOREMO IZGUBITI, MORAMO ZMAGATI!

TURNIR ZAVEZNIŠTVA POD KOŠEM 2023

Foto: Boštjan Pucelj

Prvi, ki sem ga nagovoril ob razgretem asfaltu košarkarskega igrišča Športnega centra Triglav v Ljubljani, kjer so se moštva ogrevala pred začetkom drugega turnirja *Zavezništva pod košem*, je bil pesnik Sabit Jahić. Na vprašanje, kaj pričakuje, je odgovoril, da prijetno druženje, zabavo, sprostitev ter nabiranje energije za prihodnji teden in nove obveznosti. Moštvo Vrabca Anarhista se je pridružil, čeprav košarke ni dosti igral, je pa izvrsten nogometaš in igralec namiznega tenisa. Zaradi namiznega tenisa ima odlične reflekse, ki mu bodo prišli prav v obrambi. Življenje ga je oblikovalo tako, da ima razvit močan tekmovalni duh in vztrajnost. Prepričan je bil, da bo zaradi tega tudi drugo spontano sledilo.

Glavni namen turnirja, ki sta ga organizirala Društvo Kralji ulice in portal Društva slovenskih pisateljev Vrabec Anarhist, je bil opozoriti na pomembnost spodbujanja povezovanja v skupnosti za dobrobit mesta oziroma družbe na različnih ravneh. Poleg moštev Kraljev ulice in Vrabca Anarhista sta se ga udeležili še moštvi Radio Študent in Divji vzhod. Pod tem imenom so se zbrali literati in kulturniki iz Prekmurja in Štajerske ter njihovi prijatelji.

Že takoj na začetku se je nakazal hud udarec za naše moštvo. Pisatelj Andraž Rožman, ki se odlikuje po spretni kombinatoriki in hitrih prodorih, je rekel, da tokrat ne bo nastopil zaradi poškodbe, čeprav se je tega turnirja zelo veselil in se celo leto pripravljal nanj. Čutil je bolečine v hrbtu in zapestju. Prišel je le moralno podpret igralce. Zatrjeval je, da je vsak nadomestljiv, kar dobro ve vsak šef podjetja.

Uroš Hubad se ukvarja z najrazličnejšimi športi. Njegov primarni šport je tenis, saj igra v ljubljanski ligi, košarko igra s kolegi, veliko kolesari. Vročina in razgret asfalt ga nista preplašila, saj je navajen razgretih teniških igrišč. Za moštvo Vrabca Anarhista pa je predvidel, da bo, če bodo igralci zapirali prostor pod košem in igrali mirno, imelo dobre možnosti.

Žal se turnirja zaradi zdravstvenih težav ni mogel udeležiti Denis Škofič, sicer kapetan moštva Divji vzhod. Spraševali smo se, ali imajo ob njegovi odsotnosti take možnosti, kot bi jih imeli sicer. Kot odličan pesnik bi gotovo nekaj pesniške čarovnije prenesel tudi na igrišče. Simon Zemljič se je strinjal, da bi bilo veliko lepše z njim. Ocenil je, da bo duhovno vodenje moštva prevzela Denisova punca, Helena Zemljič, ki sicer ne bo igrala, bo pa tekme spremljala z roba igrišča. Po potrebi pa bo tudi zaigrala kot skriti adut.

Družina Zemljič je sestavljala ogrodje moštva Divji vzhod. Poleg Helene in Simona se je na tekmo pripravljala tudi njun oče Robert Zemljič. Zaigral je že na prvem turnirju *Zavezništva pod košem*, leta 2021, in od takrat imajo neporavnane račune z moštvom Radia Študent. Na vprašanje, ali bo danes bolje, je rekel, da je težko kaj predvideti. Ko je njihove igralce opazoval, kako se ogrevajo, je ocenil, da so zelo dobri. A čeprav so mlajši od njega, se nikoli ne ve. Predali se vsekakor ne bodo.

Turnir sta začeli moštvi Kraljev ulice in Radia Študent. Ob polčasu in vodstvu 10 : 8 za Radio Študent sem pristopil k zapisnikarski mizi, za katero je stal Matjaž Smrdelj. Poleg

D. J. Ovca

Foto: Jean Nikolić

Vrabec Anarhist – Divji vzhod

Foto: Jean Nikolić

Radio Študent, 1. mesto

Foto: Jean Nikolič

tega, da je vestno beležil zadetke, je bil tudi izvrsten didžej. Za spodbujanje igralcev je izbral energično pop glasbo. Izid se mu, kljub temu da je preteklo že deset minut igre, glede na starost njegovih soborcev iz Kraljev ulice ni zdel nizek. Čeprav je bil res podoben rokometnemu. Ocenjeval je, da imajo Kralji kar dobre možnosti, saj nad svojo ekipo ne smeš nikoli obupati.

Matjaž je sicer trenutno v okviru javnih del zaposlen v dnevnem centru Kraljev ulice, kjer dela trikrat na teden, dvakrat na teden pa v Posredovalnici rabljenih predmetov, kjer prodajajo predmete po načelu, česar ne potrebujem jaz, morda potrebuje nekdo drug. S Kralji ulice sodeluje že sedmo leto.

Po porazu moštva Vrabec Anarhist proti Divjemu vzhodu je Peter Žargi, ki se je Vrabcem volontersko pridružil, rekel, da se bo odslej redno udeleževal njihovih treningov, saj košarko, ki je bila v gimnaziji njegov glavni šport, močno pogreša. Zaradi poškodbe hrbta jo je za dlje opustil in le sam metal na koš ali pa igral igro ena na ena. Zdaj pa se končno vrača h košarki kot moštvenemu športu.

Uroš Hubad vzroka za poraz proti Divjemu vzhodu ni videl v povprečju precej višje starosti Vrabcev, ampak v neuigranosti in tem, da nismo dovolj dobro zapirali prostora pod košem. Dodal je tudi, da sta bila v nasprotnem moštvu gotovo dva ali trije šolani igralci, ki so redno trenirali. Rezultat pač odraža realno stanje moči. Proti temu po njegovem mnenju tudi modrost starejših igralcev ne bi nič pomagala. Lahko bi igrali desetkrat, pa bi bil izid podoben.

Jean Nikolič, glavni organizator turnirja, je ob polčasu tekme Kraljev ulice proti Divjemu vzhodu deloval malce utrujeno, a je to zanikal in za prepotenost okrivil predvsem hudo vročino. Ocenil je, da literati in umetniki iz Štajerske in Prekmurja igrajo zelo dobro. Izid je bil izenačen, vse je bilo še odprto, in napovedal je, da bodo v drugem polčasu dali vse od sebe.

Tekmo je v senci ob igrišču opazoval David Murko iz moštva Radia Študent. Pristopil sem k njemu in ga vprašal, kako ocenjuje njihove možnosti zdaj, ko vidi, v kakšni formi so nasprotniki. Bi lahko spet osvojili naslov prvaka, tako kot so ga leta 2021? Odgovoril je, da je to zagotovo njihov cilj, bodo pa videli, kako jim bo šlo. Moštvo Kraljev ulice so premagali le z majhno razliko in priznal je, da so pričakovali, da jim bo šlo bolje. Morda je bil razlog v tem, da je bilo njihovo sicer odlično

Divji vzhod, 2. mesto

Foto: Jean Nikolič

Kralji ulice, 3. mesto

Foto: Jean Nikolič

Vrabec Anarhist, 4. mesto

Foto: Jean Nikolič

uigrano moštvo okrnjeno in so naturalizirali dva dodatna igralca.

Divji vzhod je na turnirju igral izvrstno in ni bilo potrebe, da bi se jim kot skrivni adut pridružila Helena Zemljič. Dogajanje je raje fotografirala z roba igrišča. Priznala je, da ocenjuje, da je njeno znanje košarke precej slabše, kot je trenutno na igrišču. Na turnirju pred dvema letoma je sicer igrala, in tudi tokrat je

bila pripravljena. Medtem sta njen brat in oče zadevala kot za stavo. Videlo se je, da je oče nekoč igral v amaterski ligi in da je tudi brat nekoč treniral in igral v različnih rekreativnih ligah.

Eno izmed lepših presenečenj turnirja je bilo, da je Andraž Rožman, ki je najprej zaradi poškodbe odpovedal udeležbo, nenadoma ves zagret pritekel na igrišče in se pridružil svojemu moštvu. To je komentiral z besedami, da je šlo za borbo telesa in srca. Ta se je odvijala dolgo časa in nazadnje je zmagalo srce. Ko je stopil na igrišče, pa je šlo za novo borbo, borbo med telesom in glavo, a ocenil je, da je glava hotela več, kot je telo zmoglo. Igral je sicer po moji oceni odlično, a ni mogel skriti razočaranja nad tem, da je moštvo Vrabec Anarhist izgubilo vse tekme. Dodal pa je, da je vseeno vesel, da smo vsaj stopili na igrišče, dali nekaj košev, igrali in se imeli lepo. Pripomnil pa je še, da bi bilo morda bolje, če bi pred tekmo vzeli kakšno substancno, ki bi nam dala krila, da bi hitreje tekli in bolje skakali.

Bojan Kuljanac, direktor Društva Kralji ulice, na prvem turnirju ni igral, zdaj pa je poskrbel za lepo število zadetkov svojega moštva. S turnirjem je bil zelo zadovoljen in si zaželel, da bi v prihodnje sodelovalo še več ekip. Dodal je, da ima košarko zelo rad in da mu je že od nekdaj prvi šport. Obžaloval je sicer, da se Kralji ulice niso uvrstili v finale, a napovedal, da se bo to zgodilo prihodnje leto.

Zazdelo se mi je, da je bilo tako v očeh igralcev moštva Vrabec Anarhist kot Kraljev ulice zaslediti nekaj otožnosti ob slabšem rezultatu od pričakovanega. A je Jean Nikolič kategorično zanikal, da bi šlo za otožnost. Rekel je, da so se organizirali precej na hitro in da je bilo pomembno predvsem to, da so igrali. Prihodnje leto pa bodo sestavili močnejšo ekipo, na turnir pa povabili še več drugih ekip. Lahko bi jih bilo tudi deset.

Razmišljal sem o tem, da bi bila morda prava strategija za boljši rezultat našega moštva ta, da bi povabili kakšna slabša moštva od teh, ki so bila letos udeležena, in bi tudi Vrabec Anarhist slavil vsaj kakšno zmago. Jean je v šali pripomnil, da bi lahko povabili cicibane. Velja razmisliti. No, vseeno sem šel športno čestitat igralcem Radia Študent, ki so v finalu premagali Divji vzhod in tako že drugi osvojili turnir.

Kralji ulice – Divji vzhod

Foto: Maruša Ivančič

Med njimi je bilo vzdušje precej bolj razposajeno. Vprašal sem jih, kakšen je njihov skrivni recept za uspeh, in v smehu so rekli, da so to naturalizirani igralci. K sodelovanju je treba povabiti prave ljudi, ki osvojijo turnir. V finalu so sicer ves čas zaostajali proti Divjemu vzhodu, nazadnje pa se je zgodil preobrat. Kako jim je to uspelo? So imeli kakšno posebno taktiko? So se kaj zmenili med minuto odmora? Odgovorili so, da preprosto niso hoteli izgubiti. Rekli so si, da ne morejo izgubiti, da morajo zmagati! Kot kaže, je to prava strategija. Ko sem potožil zaradi slabega rezultata našega moštva, pa so dodali, da je za uspeh treba tudi pridno trenirati.

Stisnil sem zobe in se odločil, da bomo prisluhnili njihovemu nasvetu. Spomnil sem se tudi na to, kako je Marjan Rožanc, ki je o duhovnosti športa veliko in poglobljeno razmišljal, pisal o demonu Iva Daneua kot o takem tipu demona, ki ni niti preveč vznesen ob zmagah niti se ne vznemirja preveč zaradi porazov. Tudi tega si bomo vzeli za zgled. Nekoč je bil najboljši košarkar na svetu in nekoč bomo tudi mi. Že v torek se dobimo na Taboru in začnemo trenirati. V pričakovanju Zavezništev pod košem 2024.

P. S. Za podporo pri izvedbi košarkarskega turnirja se zahvaljujemo podjetju Lidl Slovenija, d. o. o., ki je poskrbelo, da udeleženci turnirja domov niso odšli ne lačni ne žejni (op. ured.).

Radio Študent – Divji vzhod

Foto: Jean Nikolič

Mujo, mojster žara

Foto: Jean Nikolič

Aleš Jelenko

KAKO NAS MORALA VLEČE ZA NOS *AL*/TAKO JE GOVORIL NIETZSCHE

I.
moje črke so na m e t a n e
kot etične smeti

k	s	t
cuf	a	oh

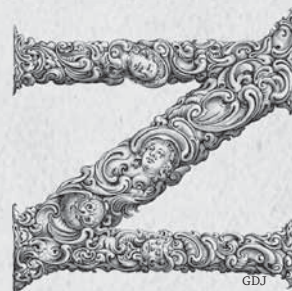
obstajajo
imajo svoje gnezdo
a so povsem abstraktne
in brez pomenske

II.
ko imam preveč časa
jih z
l
a
g
a
m

kot vagone
v novo celoto

hot as fuck

III.
svet še ni pripravljen
na (pra)ekshibicijo
ə(ʔaɛʒaɫəɫd
ajnačarboerp
(pra)bəsəd

IV. pravzaprav
ne gre za spreminjanje
gre za sprejemanje

obstoj je neobstoj
moje roke
pa želiyo pušcati
mokre odtise dlak
na papirju

V.
prvinska govorica
pomeni
obviseti v zraku
medtem ko ti iz žepa
p a d

a
j
o besede

SLIŠANO ŽIVLJENJE

V letu 2022 in 2023 je projekt Slišanje glasov v okviru projekta »Umetnost glasov« izvedel več ponovitev predstave »Slišano življenje«. Obiskovalke in obiskovalce predstave smo prosili, naj napišejo in nam pošljejo svoje odzive na predstavo. Spodaj so deli teh odzivov več gledalk.

»Ogledat sem si šla predstavo Slišano življenje. Pred ogledom nisem imela nobenih pričakovanj, saj so me izkušnje izučile, da je tako boljše. Takoj ko sem vstopila v dvorano, sem občutila prijeten ambient domačnosti in intimnosti, saj je bil cel prostor majhen, pa tudi igralci so že sedeli na odru in delovali zelo sproščeno. To je bilo zame nekaj novega. Že po tem začetku sem vedela, da bo ta predstava drugačna od tistih, ki sem jih bila vajena gledati do zdaj, potem pa je dogajanje moje domneve le še potrdilo. Tu lahko omenim, da me je zelo zmedla ena izmed igralk, ki se je pred predstavo ogrevala oziroma vadila svoj plesni nastop, in nisem točno vedela, če je to že del predstave ali ne; čež nekaj sekund pa se je izkazalo, da ni bil. Moje mnenje o videnem se je celotno predstavo spreminjalo, sam začetek mi ni bil preveč všeč, saj mi je bilo dogajanje monotono, sem pa pozneje, ko so igralci pripovedovali svoje zgodbe in izkušnje, začela razmišljati, da je bila morda naloga izjav, ki so jih nastopajoči govorili na začetku, ta, da predstavljajo napovednik za nadaljevanje oziroma za kasnejše povedane zgodbe. Všeč mi je bilo, da so vse skupaj popestrili z glasbenimi in plesnimi točkami in da sta avtor in avtorica predstave vmes razlagala, kaj se bo dogajalo naprej, saj mi je to omogočilo manj naporno spremljanje predstave, v smislu, da sem se lahko malo sprostila od vseh težkih izkušenj, ki so jih doživeli igralci v svojem življenju. Najbolj sem si zapomnila (in si bom verjetno za vedno) zgodbo, ki jo je razlagala nekdanja odvisnica od kokaina. Ko je povedala, da je po 14 letih sama prišla do spoznanja, da mora nekako ukrepati, sem jo začutila kot res močno osebo in začutila do nje dodatno spoštovanje, ki so si ga sicer zaslužili vsi, ki so stali na odru, saj vsi s seboj nosijo težke zgodbe, ki so jih premagali ali pa se še vedno trudijo, da jih, in si sama niti ne znam predstavljati, kako bi jaz v takih situacijah preživel. Med predstavo sem večkrat v prsih dobila takšen težak občutek, kot da bi začela malo težje dihati. Nekajkrat sem se zamislila, kako se včasih smilim sama sebi zaradi čisto banalnih stvari (ki se meni takrat zdijo življenjsko pomembne in nerešljive), ti ljudje pa bi bili upravičeni se smiliti sami sebi. Ob poslušanju pa se mi je zdelo, da se prav nič ne smilijo sami sebi, tako da me je doletel takšen majhen občutek krivde, da se včasih res premalo potrudim za nekatere stvari in da sem velikokrat premalo močna. Med aplavzom na koncu predstave sem začela razmišljati, da bi se namesto ploskanja morala klanjati, saj se mi to, da pripoveduješ takšno življenjsko izkušnjo pred polno dvorano, zdi res pogumno, in za sebe vem, da tega ne bi bila sposobna. Sama ideja predstave mi je bila všeč, pa tudi način izvedbe, torej da ni bilo nekega scenarija, ki bi bil nekeje napisan in bi se ga morali vsi držati. Čeprav sem na začetku pomislila, da nekaj takega ni tako težko ustvariti, zdaj, potem ko sem vse skupaj malo prespala, menim popolnoma drugače. Verjetno je veliko težje na oder postaviti zelo težke in čisto resnične izkušnje posameznikov in pri tem še dovoliti, da si sami zamislijo, kako bi svoje nastope izpeljali, kot pa ustvariti predstavo, ki ima že napisan scenarij in neko vnaprej določeno odrsko postavitev. Zagotovo mi bo predstava ostala v spominu še dolgo kot posebna izkušnja, ki je ni možno doživeti

Foto: Bojan Dekleva

Ples demonov

vsak dan. Poleg tega so mi zgodbe odprle oči in verjamem, da bodo pripomogle k mojemu še večjemu razumevanju in spoštovanju vsakega posameznika.»

»Ob plesanju 'šranca' sem začutila skoraj groteskno podobo težav, s katerimi se nastopajoči spopadajo. Ob vsakem prižigu luči je sledilo olajšanje, ob ugašanju pa pritisk v prsnem košu. Morda zato, ker si včasih želimo, da bi nam boleče stvari ostale drugim prikrite? Prižiganje in ugašanje luči ob plesu sem razumela kot oči družbe, ki si ne želijo videti notranjosti in doživljanja posameznika, ampak samo to, da je v skladu z 'normalnim', torej z njenimi normami. A četudi si družba ne želi poistovetenja s posamezniki, bodo ti še vedno del družbe in ji dajali delček raznovrstnosti v črno-belem svetu.«

»Zdi se mi, da sem se najbolj poistovetila z dekletom, ki je sedela na stolu, gledajoč publiko, še posebej v dolgih trenutkih molčanja in tišine v dvorani. Se mi zdi, da sem takrat najbolj čutila z njo. V tistem trenutku je bila njena tišina tudi moja. Hvaležna sem za take predstave, ki mi odpirajo nove poglede in me skoraj 'silijo', da razmišljam kritično.«

»Ko je igralka pripovedovala o svojih 'partizanih', ki so se ji prikazovali kot 'demončki', sem začutila grozno bolečino. Bolečina ni izvirala iz pomilovanja ali tega, da bi se mi dekle smilila, ampak bolj iz želje po tem, da bi lahko o njej izvedela več ... Ob koncu sem ji povedala, da v njenih pripovedih nisem začutila njene ljubezni do same sebe in da me je to zabolelo, a njen odgovor me je presenetil. Odgovorila mi je, da je po 14 letih zasvojenosti končno našla nežnost v sebi in da ji je sedaj na njeni poti lažje ... Vsak od nas je človek in išče svoje mesto v družbi, tako me je tudi pripoved druge igralko o depresiji, s katero sem se lahko zelo poistovetila, skorajda razveselila ... Pri obeh zgodbah se vidijo oblike samopoškodovanja, ki sem jih razumela kot krike po pomoči in željo po spremembi. Vsak človek si zasluži biti svoboden. Kaj s tem mislim? Da je čustveno svoboden in da je lahko sam sebi dovolj ter da lahko kot posameznik sledi svojim zdravim željam, vzgibom in nameram, brez pritiskov družbe, zaradi katere se oblike samopoškodovanja in želje po smrti sploh pojavijo.«

Odzive zbral Bojan Dekleva

LJUDEM

Ljudje!
Če vi vsi dali
svoja srca
na
dlan
in jih dvignili
k soncu,
bi svet se prebudil
v nov dan

in nihče ne bi več govoril:
o koncu.

Ljudje!
Če bi vsi dali
svoja srca
na dlan,
bi nihče več ne videl
mater jokati
ob mrtvih možeh in sinovih
na požganih domovih,
na tihih, daljnih grobovih ...

Bi nihče več ne videl
na tisoče trupel,
na tisoče okostnjakov,
vrženih v plamen
človeka-zveri,
ki smeje
je gazil potoke krvi.

Ljudje!
Če vsi bi dali
svoja srca
na dlan,
bi nihče več ne videl
do tal porušениh vasi in mest
in stopal bi srečno
mimo naših hiš in cest,
mimo vrtov v pomladi,
mimo žitnih polj in livad –
človek v veliki nadi.

Ljudje!
Če vsi bi dali
svoja srca
na dlan,
bi glave upognili
in zajokali
ob spominu na dan,
ko dostojanstvo
smo svoje teptali.

Takrat bi več ne poznali
zlobe-zavisti-laži ...
Takrat bi srce
utripalo ob srcu –
v nove in srečnejše dni.

Benjamin Gracer

Foto: Sandra Požun

SE ZGODI ZAVETIŠČE

024
KRALJI
ULICE

Mnogi med nami vedo, kakšen je občutek, ko te zadene kot strela z jasnega, da čez noč ostaneš brez vsega. Ko si postavljen pred dejstvo, da ti je odvzeto najosnovnejše, kar je potrebno za vsakdanje življenje, in ko spoznaš, da si dosegel dno. Naj vam zaupam svojo zgodbo, ki me je vodila iz Zagorja ob Savi do Ljubljane in nato do Zavetišča za brezdomne v Celju, kjer že peto leto sobivam z drugimi, ki so izgubili dom.

V Ljubljano sem se preselila v upanju, da bom lažje dobila zaposlitev, ker je bila (in je še vedno) zasavska dolina »mrtva« za zaposlovanje. Sobivala sem s tremi cimri v podnajemniški sobici v hiši na obrobju Ljubljane. Najemnina je bila sicer zmerna, vendar so stroški naraščali iz meseca v mesec, tako da mi je za hrano čez nekaj mesecev ostalo bore malo. Če ne bi imela cimre iz Primorske, bi bila večkrat lačna kakor sita. Trudila sem se, javljala na oglase, pisala prošnje, hodila na razgovore za zaposlitev, vendar brez vidnega uspeha. Po novem letu sem se odločila, da moram nekaj spremeniti. Odločila sem se, da pustim to življenje za sabo. Bilo mi je hudo čez noč oditi, ker smo se dobro razumeli, se lahko pogovorili o vsem, vedno našli skupni jezik, tudi z lastnikom hiše smo se dobro razumeli. Bil je dojemljiv za skoraj vsak naš predlog. Večkrat nam je celo rekel, da je to sedaj naš dom in naj si ga uredimo tako, da se bomo v njem počutili udobno in domače. Med zadnjim pogovorom mi je dejal: »Čeprav se ti zdi tvoje stanje v tem trenutku še tako brezizhodno, boš čez čas spoznala, da je bilo za nekaj dobro.« Pa vendar sem vsemu navkljub morala najti drugačne vrste rešitev. Zadelo me je spoznanje, da bom na stara leta postala brezdomka. Zajela me je panika. Kje bom spala, kje se bom lahko umila, kje in kaj bom jedla? Prve zime zagotovo ne bom preživela na prostem, ker preprosto nisem vajena *lutati* po ulici in spati na prostem. Kdo pa je? Tega se sčasoma privadiš, ker ti drugega ne preostane, ali pa tudi ne, kakor se kdo po svoje na žalost znajde. Nato sem pomislila na par, ki se je zadrževal pred trgovino v bližini mojega doma, in na prodajalce časopisa Kralji ulice pred prodajalnami, v katere sem zahajala in ki sem jim, kolikor mi je dopuščalo finančno stanje, podarila kak evro. »Sedaj si na tem, da se poistovetiš z vsemi, ki si jih srečevala na svojih poteh, z vsemi, ki so izgubili svoje domove, predvsem pa svoje dostojanstvo,« sem si govorila. Vendar še vedno nisem izgubila tiste zadnje rešilne bilke – saj veste, upanje umre zadnje.

Poklicala sem sina in ga prosila, če lahko le eno noč prespim pri njem, da v miru najdem rešitev. V mojih mislih se je odvijal dvogovor. Najprej sem slišala glas, ki je v posmehljivem tonu spraševal, kaj bom sedaj storila, uboga sirota, ki nima kam iti. In nato drugega, ki mu je odgovarjal, da se vedno najde rešitev, če verjamemo vanjo, če le smo tako močni, da jo znamo poiskati. Ker se nisem predala malodušju in se nisem videla kot žrtev, sem si rekla: »Zdaj je pa dovolj, s paniko se ne rešuje nič, potrebuješ trezno glavo. Ne jadikuj in se osredotoči na problem in na to, kako ga boš rešila.« Ker sem imela stalno prebivališče še vedno v Zagorju ob Savi, sem odšla po pomoč na tamkajšnji center za socialno delo. Referentu sem opisala svojo težavo. Pojasnil mi je, da so vse bivalne enote zasedene, lahko pa mi pomaga s tem, da mi poišče nastanitev v kakem materinskem domu. Lahko vam povem, da se je referent resnično potrudil in preklical vse materinske domove po naši mali deželici, vendar so vsi pokali po šivih od zasedenosti. Ko sem že popolnoma obupala, mu je gospa na drugi strani telefonske linije posredovala telefonsko številko Zavetišča za brezdomne v Celju. Gospa, kasneje so mi povedali, da je govoril z vodjo, mu je dejala, da imajo prosto posteljo in da lahko dobim

(celo) celodnevno nastanitev, če sem zmožna zlesti na pograd. Referentu sem se najlepše zahvalila, vendar sem imela občutek, da to ni dovolj, ker se mogoče niti ne zaveda, kaj je v danem trenutku storil zame. Še isti dan sem se z vlakom odpravila v Celje. Med dnevom nisem imela časa premišljevati o ničemer, ker sem morala v Ljubljano po prtljago ter dan preživeti s sinovoma. Zvečer, ko sem sedela na vlaku, pa sem mislim dala prosto pot. Takrat me je prešinilo: »Kam odhajaš? Ne poznaš ne kraja ne ljudi. Pa saj se bom privadila. Verjemi in zaupaj.« Spominjam se, da sem ob prihodu videla ljudi, ki so sedeli na klopci pred hišo. Pred klopco pa kup snega. Pripeljala sem se s taksijem, saj nisem poznala mesta in mi niti pod razno ni bilo jasno, kam moram iti, poleg tega pa nisem mogla tavati po mestu in spraševati za pot z vso svojo prtljago v rokah. Srž je v tem, da bolj kot sem zlagala prtljago na ta kup snega pred klopco, bolj so vreče in torbe padale in se prevračale po tleh. V obraz sem bila rdeča kot rak. Bilo mi je tako nerodno, da si nisem upala dvigniti pogleda in se srečati z očmi sedečih pred hišo. Zdaj se sama sebi pošteno nasmejim ob tem dogodku. Že ob vstopu v hišo me je zajel val dobrega počutja. Dežurni delavec me je ob sprejemu toplo pozdravil, me seznanil s hišnim redom, mi izročil posteljino ter me odpeljal v sobo in predstavil cimri. Bila je starejša gospa, rojena v Bosni, s katero sva se odlično razumeli. Prvo noč sem spala kot ubita. Ko sem zjutraj odprla oči, nisem imela pojma, kje sploh sem. Razgledala sem se po sobi in si vidno oddahnila. Počasi sem spoznavala zaposlene in sostanovalec ter se vklapljala v vsakdan nove skupnosti. Spoznala sem, da vsakdo izmed nas nosi nahrbtnik s takšno ali drugačno tragično zgodbo. Vsem pa nam je skupna zgodba o izgubi doma.

Po nekem obdobju bivanja v domu me je zadel realnost, da na nas brezdomne vsi prebivalci Celja ne gledajo naklonjeno. In takrat sem začela pisati članke v dobri veri, da razbijam stigmo o brezdomnih. Pisala sem točno to, kar se mi je porodilo v glavi, in danes imam v računalniku shranjenih že vrsto člankov. Nato mi je ena od zaposlenih predlagala, da pošljem članek na uredništvo Kraljev ulice, kar sva tudi storili. In sem na trnih čakala in se spraševala, če je dovolj dober za objavo. Ja, bil je objavljen. Po prvi objavi sem se odločila, da začnem tudi

ponujati časopis. Bila sem, in sem še vedno, kar uspešna. Minili sta kaki dve leti bivanja v zavetišču, ko so dekleta dobrodelnega društva za valentinovo priredila dobrodelno debato z naslovom *Ljubezen malo drugače, ljubezen do sebe*. Udeležila sem se je, da jih podprem in hvaležnosti, ker so prihajale k nam z donacijami za praznike, pa tudi zato, ker nisem imela pojma, kaj to pomeni. Že od nekdaj sem radovedna, se rada učim, predvsem pa me najbolj zanimajo tematike, v katerih sem popoln laik. Bila so me sama ušesa. Do takrat sta mi bila pojma *imeti rad sebe* in *osebna rast* španska vas. Po tem pa sem začela intenzivno delati na sebi, brala sem članke iz revije *Sensa* ter brskala po internetu za takšnimi in drugačnimi članki, ki bi mi bili pri tem podvigu v pomoč in motivacijo. Danes sem popolnoma drugačna oseba, kot sem bila pred leti, ko sem prestopila prag zavetišča. Znam postavljati meje, ne rečem več ja, če mislim ne, ljudem povem, kaj si mislim o njih, in vprašam, kar me zanima. Kar pa je najpomembnejše, uspelo mi je zgraditi nov, neobremenjujoč odnos z mamo, s sestro sva se povezali bolj, kot sva bili kdaj koli povezani. Sem bolj samozavestna, bolj verjamem vase in sem manj črnogleda. Ne obremenjujem se več. Če česa ne naredim danes, bom pač jutri. Veselim se vsakega novega dne in življenja nasploh. Danes vem, kam je pripeljala izguba doma pred petimi leti in zakaj je bilo to po neki strani dobro, čeprav se mi je takrat to zdelo slabo. In danes lahko rečem: »Se zgodi.« Seveda pa nisem vsega tega dosegla čez noč in sama. Velika zahvala gre tudi in predvsem našim zaposlenim, ki sem jim neizmerno hvaležna in cenim vso pomoč in podporo, ki sem jo dobila na svoji poti preobrazbe. Vedno nam stojijo ob strani in nas bodrijo na tak ali drugačen način. Vse, kar se nam je v življenju zgodilo in se nam še dogaja, ima nek smisel. Ko pridemo do dna, ko se nam življenje sesuje kot

hišica iz kart, sta samo dve možnosti: predaja ali borba. Če verjameš v dober in pozitiven izid težave, se vedno najde rešitev. Verjemi in zaupaj. Ko stojim pred Lidlom in v rokah držim Kralje ulice, si rečem, da če jih prodam le pet, je moja misija za danes izpolnjena. Vendar jih vedno prodam več kot le pet. Časopis sem začela prodajati predvsem zato, ker želim javnosti prikazati življenje brezdomnih ter jo ozaveščati o tej problematiki. Smo samo ljudje, vsak pa deluje tako, kot ve in zna, kot mu je poznano. Ti dve besedi *se zgodi* sem slišala in jih tudi zavestno zaznala med prodajo, ko jih je mati izrekla svoji hčeri. Ne vem, v kakšnem kontekstu, ker mi ni bil znan celoten pogovor. O tem sem premišljevala na poti domov. Nisem si mislila, da bo prišel dan, ko bom ob spominih na dogodke svojega življenja lahko izrekla SE ZGODI. Pa sem ga kljub temu dočkala. Izjemno sem hvaležna za vse ljudi, ki mi jih je in mi jih še vedno prinaša življenje s svojim tokom. Zavedam se, da sem vsemu navkljub rojena pod srečno zvezdo, kajti že na samem začetku ob izgubi doma na cesti nisem preživela niti dneva. To je izjemno darilo, ki ga ni deležen vsakdo. Zato se trudim in pomagam sstanovalcem, zaposlenim in vsakomur, ki mi prekriža pot, če opazim, da je potreben pomoči oziroma me prosi zanjo. Čisto za konec pa še tole: Čuvajte sebe in svoje bližnje. Vsakič, ko imate priložnost, jim podarite objem in jim pokažite, koliko vam pomenijo. Povejte jim, da jih imate radi. Vaša družina in prijatelji so največje darilo tega sveta. Tudi vsi oni so *se zgodili*. Želim vam, da vas na vaših poteh spremljata ljubezen v srcu in mir v duši.

Mojca Gabrijel

Z DRUGE STRANI ULICE

Že od otroštva se počutim osamljeno, kot da me nihče ne razume. Težko sem se vključila v družbo. Moj oče pije in je bil veliko odsoten, mama pa je bila samo čustveno odsotna. Sošolci so me zafkravali in nisem se znala postaviti zase. Ko sem v srednji šoli spoznala travo in alkohol, mi je to prineslo začasno olajšanje. Kasneje so prišle še plesne droge in cel moj svet se je vrtel samo še okrog rejvpartijev.

Tedanji fant mi je predstavil trde droge, kmalu zatem sem pustila šolo, sčasoma pa sem izgubila še prijatelje, streho nad glavo in stike z družino, skratka vse. Življenje je izgubilo svoj čar in že dolgo nič ni bilo več zabavno. S fantom sva spala v skvotih ali na vlakih, ki so čez noč parkirani na postaji. Kmalu so nas tudi od tam začeli preganjati policisti s psi. Dan pa ni prinesel nobenega olajšanja. Začel se je nov krog iskanja denarja in drog. Poskušala sem se tudi ubiti, ker mi tako ni bilo več za živeti – in posledično pristala na psihiatriji. Nekaj kratkih zgodb za ta časopis sem napisala, ker je bila poleg kriminala tudi prodaja časopisa

eden od virov dohodka. NA sem spoznala v varni hiši za odvisnice, kjer so se odvijala srečanja. Ampak preden sem se zares odločila za vključitev, je minilo še nekaj časa. Poskusila sem tudi z drugimi programi, a pomagali so mi le za kratek čas. Po prvem zdravljenju sem ostala čista pol leta. Potem je prišlo do recidiva in še dvakrat sem predčasno zapustila zdravljenje.

Ko sem prišla do točke popolnega obupa, sem ponovno odšla na zdravljenje in se čista vrnila na srečanja NA. Na moje veliko presenečenje so me zelo toplo sprejeli in vsi so bili iskreno veseli, da sem se vrnila. Dobila sem nove prijatelje, postala mamica, kar sem si vedno želela biti, in sem ob njih lahko prisotna fizično in čustveno. Imam tudi redno zaposlitev in dobre odnose s sodelavkami in ni se mi več težko pogovarjati z ljudmi. Tudi odnosi z družino so se zelo izboljšali. Odplačala sem dolgove, zdaj pa odplačujem še stanovanje. Torej imam vse, česar sem si želela, in še več. Vse to po zaslugi Narcotics Anonymous.

Imaš težave z drogo?

Morda ti mi lahko pomagamo ...

041 861 776

Narcotics Anonymous
www.na-slovenija.org

O mojih najtežjih časih zdaj nerada govorim, ker živim povsem drugo življenje, in včasih se mi zdi, da sem povsem druga oseba. Program pa me spomni, da nisem. Še vedno sem to jaz, sem pa pod vsemi negativnimi lastnostmi odkrila še veliko svojih pozitivnih lastnosti. Naučila sem se imeti rada – in življenje prav tako. Seveda pridejo naporni dnevi, ampak zdaj vem, da vsi težki dnevi minejo, nato pa pridejo spet lepi dnevi. Danes me ni več strah čustev. Tisto, kar sem iskala celo življenje, sem končno našla v NA. Tu sem prvič dobila občutek, da sem sprejeta točno takšna, kakršna sem, in da me imajo radi kljub vsem mojim napakam. Tu sem našla ljudi s podobnimi izkušnjami in občutek pripadnosti. Pridi pogledat še ti, izgubiti nimaš česa, lahko pa veliko pridobiš.

Anonimna

Kraljevi recenzor:

FESTIVAL LJUBLJANA: GLASBA HANSA ZIMMERJA IN DRUGIH

S prijateljem sva obiskala Križanke, kjer je veličastni ukrajinski filharmonični orkester Ivano-Frankivsk zaigral čudovito glasbo

Foto: Aleks Domitrica

Hansa Zimmerja. Poslušali smo odlomke znanih del filmske glasbe: Levji kralj, Pirati s Karibov, James Bond, Gladiator, Medzvezdje, Vitez teme, Thelma in Louise in drugih, tudi dela Ennia Morriconeja. Orkestru je dirigiral Sergej Černijak, spremljali pa so jih solisti z neverjetnimi vokali: klasična sopranistka Johanna Krumin, klasična vokalistka in tradicijska zulu plesalka Portia Manyike ter gledališki igralec in pevec Linda Rheretyane. Povezovalce programa je bil **Jonathan Linsley**, ki je bil oblečen v pirata in je tudi igral enega izmed njih v filmu Mrtvečeva skrinja. Vsi skupaj so občinstvu pričarali resnično izjemno in krasno glasbeno doživetje. Z veseljem bi šla še kdaj poslušat kakšno zanimivo filmsko glasbo. Hvala Festivalu Ljubljana in hvala Kraljem ulice za brezplačni vstopnici.

Larissa Braatz

026
KRALJI
ULICE

FESTIVAL LJUBLJANA: GOSPODAR PRSTANOV & HOBIT

Trilogije filmov Gospodar prstanov se mi pravzaprav še do danes ni uspelo ogledati v celoti. Sem pa zagotovo tako oboževalec Tolkienu kot filmske glasbe, zato sem se zelo veselil predstave v Križankah. Prireditev je bila na meji spektakularnega. Posamezne dele je v smiselno celoto povezoval novozelandski igralec **William Kircher**, ki je igral v seriji filmov Hobit. Glasba je bila zelo raznolika, od instrumentalne v izvedbi Orkestra in zbora Šajerske do bolj humornih »Kraljevih godcev« (King's Pipers), ki so z zabavnejšo glasbo sekali temačnejše tone. Samo za glasbo si dogodek zagotovo zasluži najvišjo oceno. Odlični in zabavni povezovalci, ki je v predstavo skušal čim bolj vključiti tudi občinstvo, pa je bil vsaj zame češnjica na odlični torti. Pa lepa hvala Festivalu Ljubljana za vstopnici.

Foto: Andraž Kobe

Čuri

19. KINO OTOK

Tretje leto zapored sem se kot prostovoljka udeležila filmskega festivala Kino Otok. Dodelili so me v skupino biljeterjev, ker pa so imeli letos pomanjkanje prostovoljcev, predvsem prve dni festivala, ko je bilo treba postaviti kamp, kuhinjo in prho, v katerem so prostovoljci nastanjeni, sem jim priskočila na pomoč že dan pred začetkom festivala. Vreme nam je že prvi dan ponagajalo, cel dopoldan je lilo kot iz škafe. Zato je delo potekalo počasneje od predvidenega. Poleg dežja se nam je pokvaril še kombi in smo delo končali ob 19. uri. Ker pa mi petdnevno norenje in nabijanje glasbe do jutranjih ur ne ugaja, vsak večer so imeli namreč na plaži v neposredni bližini kampa koncerte v živo, sem si oddahnila, ko so mi sporočili, da sem lahko nameščena v hostel, ki je nekaj korakov od plaže. Festival je uradno odprl vrata v sredo, 7. junija. Kot biljeterka sem delala vsak večer do približno 1. ure zjutraj. Moja naloga je bila, da sem goste pospremila do stolov, jim odtrgala vstopnico in po vsaki predstavi pospravila smeti ter pripravila stole in odeje za naslednji film.

Foto: Amadeja Smrekar

Izola

Tudi letos je bila hrana odlična, zajtrki obilni, prav za vsakega se je nekaj našlo, kosila pa smo imeli v menzi ene bližnjih šol. Tudi za vegane je bilo poskrbljeno. Vse lepe stvari hitro minejo in tako tudi 19. Kino Otok. Hvala festivalu za možnost udeležbe, se vidimo čez leto dni.

Špela

30. OBLETNICA ZASEDBE METELKOVA, 5.-10. 9.

Septembra 1993 se je zgodila Metelkova! Takrat so člani neformalne skupine Mreža za Metelkovo zasedli nekdanjo vojašnico JLA in v naslednjih mesecih in letih so stavbe, ki so bile predvidene za rušenje, preuredili v klube in galerije, ki so kmalu postali središče kulturnega, izobraževalnega in socialnega življenja v mestu. Koncerti, gledališke predstave, okrogle mize, likovne in filmske delavnice, predvsem pa so to prostori za druženje, kjer lahko vsak najde svoje mesto. Od Bizzarnice pri Mariči do Kluba Tiffany, vmes pa nepogrešljivi klubi Gala hala, Channel Zero, Jalla Jalla, Klub Gromka in Menza pri Koritu. In prav tam se je letos odvil večji del bogatega glasbenega dogajanja (v Gali hali še tradicionalni Kapa fest) ob častitljivi obletnici AKC Metelkova, ki še vedno ostaja sinonim boja za avtonomijo, sinonim za upor, hkrati pa prostor, ki bi mu morala mestna oblast nameniti precej več pozitivne pozornosti. Metelkova, vse najboljše in uporno še na mnoga leta!

Jože Balas, Foto Note

PARAGRAF 11

Foto: Jože Balas

MORVEREN

Foto: Jože Balas

SRANJE

Foto: Jože Balas

BALANS

Foto: Jože Balas

ČAO PORTOROŽ

Foto: Jože Balas

ČOMPE

Foto: Jože Balas

JEGULJA

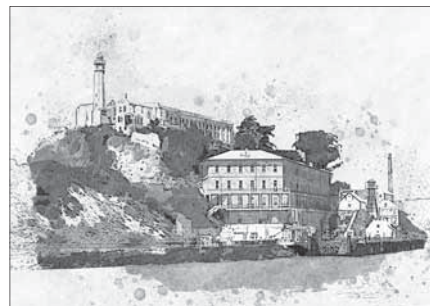
Foto: Jože Balas

ZPKZ IG – NEKOČ IN DANES

Načeloma o zaporu samem nerada pišem. Pa vendar se zadnje čase večkrat zalotim pri primerjanju nekoč – danes. Kot neke vrste inventura zaporu (povratnica sem od leta 2013). Si pač ne morem pomagati, ko vidim pluse in minuse teh sprememb. Zato si bom dovolila, da malce opišem Ig in spremembe, ki sem jih v tem desetletju zaznala.

Če potegnem črto, tako nasploh, se mi zdi, da so se zadeve spremenile na bolje, res pa je, da nekaj drobnih zadevic pogrešam. Najbolj »odprtost«¹ paznikov in paznic. Nekoč sem imela na Igu občutek nekakšne skupnosti, ki pa je z leti izzvenela. Pazniki več ne smejo (pre)dolgo sedeti z nami in se zapletati v pogovore, a so vedno na voljo, če si v stiski itd. Na sprehodih več ne igrajo odbojke z nami ali nam v fitnesu kažejo vaj. Odbojka z zaposlenimi je dovoljena le še ob vsakoletnem turnirju. Fitnes je bila nekoč mini soba s kolesom, *leg magicom* in podlagami za telovadbo – ter seveda, kot v vsakem zaporu, mizo za ping pong. Sedaj pa je to prava mala dvorana z napravami z utežmi, orbitreki, kolesi in še kaj. Tu so tudi žoge, loparji ipd. Nekoč se tudi vrata na dvorišče niso zaklepala, prav tako ne na traktu, na sprehod ali do avtomata si prišla in šla, kadar te je bila volja. Sedaj se morajo interesentke zbrati in iti skupaj dol in gor. Smo pa še vedno precej »svobodne«² v primerjavi z moškimi zaporji. Sobe so praktično ves čas odklenjene, kadi se v dnevnikh prostorih oziroma kafetarni, kakor jo imenujemo.

To se še ni spremenilo in srčno upam, da se tudi ne bo. Sankcije so, kakršne so, a so veliko bolj predvidljive. Nekoč je bilo tako, da si lahko dobila obiske za pregrado po predvidoma pretečenih dveh mesecih. Ravno beseda predvidoma je lahko sankcijo vlekla v nedogled, pa če so bili upravičeni razlogi ali ne. Sedaj to nekako bolj štima. En mesec je točno to, kar je. Tudi sprehodov za zaprti režim je več. Nekoč je bila ura zjutraj in ura popoldan. Sedaj je zjutraj enako, popoldan ura več, zraven pa še enourni večerni sprehod, ki traja od aprila do septembra, ko so dnevi daljši. Imamo več prostočasnih dejavnosti, delavnic (SOS, Narcotics Anonymous), logoterapijo in še kaj. Tu sta še psihologinja in socialna delavka ter celo pravnica. Nekoč jih ni bilo. Ko se je zamenjala uprava, mislim, da leta 2015, so se zadeve začele vidno spreminjati. Malce bolj smo »izenačene«³ z moškimi, čeprav imamo drugačne potrebe, ampak mislim, da se to do neke mere upošteva. Kot sem rekla, nam gibanje ni tako omejeno. Jaz sem sedaj v »luksuzni«⁴ sobi, tako pravijo. V pritličju so za gibalno ovirane osebe (kamor trenutno spadam) septembra lani uredili sobo. Trenutno sem edina v zavodu, ki jo potrebuje. Je velika, z lastno, invalidom prilagojeno, kopalnico, hladilnikom, kuhalnikom in celo televizijo! Aha! Naj omenim, da smo imeli nekoč le šest programov, sedaj pa imamo na voljo okrog sto programov in celo časovni zamik! Kar na smeh mi gre, ko pomislim na vse te »nekoč«. Počutim

Alcatraz

Foto: ArtTower

se kot stara mama, ki ošteva mladino v smislu »včasih je bilo težje«. No, malce pa sem le upravičena do tega, navsezadnje sem vsega skupaj za temi zidovi prebila več kot pet let. Za tiste, ki še ne vedo, prvič tri leta in pol, drugič pet mesecev in sedaj, tretjič, sem sicer dobila kaznen sedem let, a sem jo odsedela že skoraj leto in pol.

Velikokrat slišim sotrpinke, ki se pritožujejo nad tem in onim, pa hrana, vroče, premalo zunaj ... Takrat pomislim na nekoč, ko ni bilo ventilatorja v vsaki sobi, indukcijskih kuhalnikov in toliko sprehodov. Ko fitnes to ni bil. Ko ni bilo delovne terapije in dejavnosti. Nekoč. Vsekakor je za preživetje. »Živ se čovjek na sve navikne,«⁵ zelo rad govori moj ata. In morda se bo komu zdelo, da preveč hvalim zapor iz tega ali onega razloga, a ni tako. Res je, da mi je v zadnjem trenutku rešil življenje, ampak sem poskušala dati čustva na stran in kolikor se da objektivno predstaviti delovanje iškega zaporu.

Sabina, ZPKZ IG

DNEVNIK Z DOBA

Še tri dni pa bom pet mesecev zaprt, od tega teden dni na Povšetovi, ostalo pa na Dobu pri Mirni. Moram reči, da sta mi zadnja dva tedna hitro minila, saj berem knjigo Angeli in demoni. Drug teden, upam, mi pregledajo računalnik, tako da mi bo čas še hitreje mineval, saj bom knjigo s 400 stranmi na mah prebral. V tem mesecu še nisem videl psihiatra, to pride na vrsto drug teden. Sem pa naredil zdravniški test in upam, da bom kmalu dobil delo, kar mi bo v zaporu finančno zelo pomagalo. Socialko ti menda za zapahi ukinejo.

Iskreno imam že poln kufer vsega. Vsak dan eno in isto, z izjemo delovne terapije vsak dan po dve uri. Delam pa z glino, tako da se vsaj s tem zamotim, da ni

vseskozi monotono. Hrana je kar v redu. Prejšnji teden sem imel sodišče v Ljubljani in sem dobil za dve kraji tri mesece. Torej imam zdaj skupno kaznen pet let in devet mesecev zaporu. Mimogrede, danes sem dopolnil 40 let. V četrtek imamo kantino (trgovino), kupil bom sladoled, da počastim za rojstni dan, tako da ne izpadem gnoj. Moj dan pa je takšen: Ob 6.30 vstanem in vzamem jutranjo terapijo, nato skuham kavo. Ob 7.00 je raport, pride paznik in nas vpraša, če imamo kaj (zdravnika, psihiatra, vzgojnega ...), nato si privoščimo še eno kavo in imamo prosti čas do kosila. Po kosilu spet kava, nato računalnik do večerje, pa spet raport oziroma štetje (*kr neki*), nato tuš in spanje ob 22.00.

ZPKZ Dob

Vir: Ursiks

Toliko za sedaj, pa drugič kaj več. Pa prosim vas, pošljite mi obleke z dolgimi rokavi, kaj sladkega in kavo. Lepo bodite, si pišemo.

Kočevski medved, ZPKZ Dob

ČAKAJOČ GODOJA NA BORZI ZA DELO

»Pa kuga čakaš?« »Če nimaš kaj za delat, pa pometaj, samo ne bit tak len gnoj!« Glasovi so bili še vedno prisotni v njegovih glavi, ni se jih mogel znebiti. Ko je že mislil, da jim je ušel, so prišli nazaj, ko je čakal na svojo »novo poslovno priložnost«. »Svoje delavce spoštujemo, plača je redna, regres je reden, dobite vsak dan med malico tudi sendvič in pijačo po izbiri, naši odnosi so zelo prijetni, skupaj smo kot ena velika srečna družina.« Tako se je slišala še ena nova poslovna priložnost na borzi za delo.

»Koliko pa je plača?« je ježno vprašal Crni, eden od prisotnih, a nastala je smrtna tišina. »Crni,« je bilo vse, kar je bila zmožna reči predstavnica podjetja. »Vedno eno in isto, vse lepo predstavite kot iz pravlјice, pol pa dajete minimalca, pa tolerirate dretje in mobing. Saj sem delal pri vas, se me spomniš, Ana?« Predstavnica trgovske firme, ki je imela predstavitev, je prepoznala nekdanjega zaposlenega in se znašla v težki situaciji njihovih laži in manipulacij, s katerimi so spet za minimalno plačo hoteli novačiti nove sužnje. Nato je predstaviten prostor zapustil Crni, ta naziv je dobil v firmi, ki jo je predstavljala Ana, prisluzil si ga je z nenehnim kritiziranjem pogojev dela, po njegovem pa se je le boril za osnovne delavske pravice. Bil je ves rdeč od jeze, ko je z dvigalom zapuščal vrh stavbe, zato si je zunaj prižgal čik, da pride malo k sebi. Pristopi neznanec: »Slišal sem vas, kaj ste rekli prisotnim, bravo. Tudi jaz imam poln kufer vsega. Že eno leto sem na borzi.« Bil je oblečen v lepo belo srajco, kot da bi prišel na razgovor za javno upravo. »Eno leto? Vau, prjatu to ni nič. Pet let sem na borzi, vse, kar sem dobil, so neki dodatni tečaji za 'usposabljanje' za razgovore, pisanje prošenj in druga jajca.« Njun glasni pogovor je privabil še tretjo osebo. »Sam res, kaj nam delajo, dela nam ne dajo, samo jebejo nas u mozak, mene so poslali celo k psihiatru.« Druga dva ne moreta verjeti svojim ušesom. »Ja ja, tri leta pa pol nisem dobil zaposlitve, pa so se obnašali, kot da nimam vseh kolesc v glavi, ker sem imel toliko neuspešnih razgovorov in prošenj. Vse bi radi izvedli o tebi, ti dali tistih bednih 900 evrov, te izcedili do zadnje moči pa se jebi. Zanj smo bli na razgovoru za štiriizmensko delo, reci in piši. Dobili smo urnik za par mesecev vnaprej, vsak mesec se je delalo po kar 24 dni ali celo več, dva dni zjutraj, dva dni popoldne, potem dve nočne in dva dni si frej. Celu uro in pol smo jih poslušali v tej njihovi sivi tovarni, ki je itak že v Jugi obstajala. Ko prideš noter, sama sivina in stroji. Mislita, da nam je kdo odgovoril po razgovoru? V bistvu so dva, ki sta bla z nami na razgovoru, hoteli zaposlit, ampak brez pogodbe, za dnar na roko. Gnoji prekleti, to je bila pika na i. Ko sem to zvedel, sem jih prijavil za zavajanje in manipualcijo.« »Prav si naredil, vsa ta podjetja je treba prijavljat inšpekciji pa da nehajo jebat pošten delovni narod. Je to lajf? Jah, to je zgleda ta kapitalizem, ki smo ga hoteli, al kuga?« »Ma, kakšen

Geralt

029
KRALJE
ULICE

kapitalizem, to je čista diktatura. Nič si za njih, ne razumeta? Nobenega spoštovanja.«

»Vesta kva? Še jaz se bom delu norca počasi, kakor se oni, spet bom delu na črno ali pa bom šel prodajat Kralje ulice, nekam, kjer me ne poznajo. Nardiš dnar, btk, sam da se mi skidajo vsi izpred oči. Brez zamere, borta se še naprej pa prijavljajta še naprej vsa ta usrana podjetja in te fašiste izkoriščevalske. In veliko sreče.« To so bile njegove zadnje besede. In glej ga zlomka, res je začel prodajati Kralje ulice, delal je, kadar je hotel, solidno preživel in končno začel živeti svobodno, kakor si je vedno želel.

Diego Menendes

**PRI OCENJEVANJU LASTNE PAMETI SEM ODKRIL
VISOK ODSOTOK KAKOVOSTNE NEUMNOSTI.**

BENJAMIN GRACER

SANJAJ. NAČRTUJ. URESNIČI.

Program za uresničevanje idej mladih v Ljubljani bo v Mestnem inkubatorju Mladih zmajev letos oktobra vpisal že 8. generacijo idejalistk in idejalistov. To so mladi, stari od 18 do 29 let, ki razmišljajo o svojih idejah in so pripravljeni sprejeti izziv, da svoje ideje tudi uresniči.

Mestni inkubator mlade vodi po poti od idejne zamisli do projekta, jih uči načrtovanja ter ponuja možnost mentorske in finančne podpore pri uresničevanju ideje v izvedbeni fazi projekta. Gre za intenziven proces, v katerem mnogi mladi prvič preizkusijo, kaj pomeni izpeljati svojo idejo v resničnem svetu, a v varnem okolju.

Najpogostejša vprašanja

Kakšna mora biti moja ideja? Takšna, ki te vznemirja in te vleče dalje, da jo raziščeš ter uresničiš. Obstaja tudi verjetnost, da se je malce bojiš.

Se lahko prijavim z ekipo? Sodelavci na projektu so zelo dobrodošli. Zato ne čakaj in navduši za svojo idejo še koga, že zdaj.

Kaj zajema program? Najmanj, kar ti program ponuja, so tri delavnice, možnost mentorstva in finančne podpore, spoznavanje novih ljudi, povezovanje z drugimi uresničevalci idej in promocija tvoje ideje.

Kaj pridobim z udeležbo v programu? Vsakdo pridobi tisto, kar potrebuje v danem trenutku. Sedemletne izkušnje izvajanja programa kažejo, da gre za edinstveno posameznikovo doživetje. Kar družijo vse idejalistke in idejaliste, so pridobljena znanja in veščine. Od jasnega definiranja idej, določanja ciljev, iskanja različnih poti do rešitev, izdelave projektnega načrta, učenja dela z drugimi, vodenja ekipe, sprejemanja dogovorov, vztrajnosti in spuščanja stvari od sebe, ko je čas. Pa tudi predstavljanja idej drugim, spoznavanja in povezovanja v skupnosti ter samostojnega dela na uresničevanju ideje.

Ali je Mestni inkubator zame? Je za vse mlade, ki živijo v Ljubljani, prihajajo v prestolnico na študij ali delo. Za mlade, ki se iz Ljubljane ob vikendih vračajo v domače kraje, za mlade, ki delujejo v Ljubljani in so na začetku svoje profesionalne poti. Mestni inkubator je za mlade med 18. in 29. letom, ki iščejo svoje priložnosti in ustvarjalno skupnost.

Kaj drugim mladim o Mestnem inkubatorju priporoča nekaj dosedanjih idejalistk in idejalistov?

»Spodbujam vse mlade, da se pridružijo projektu, saj lahko s tem programom delajo na svojih hobijih, razvijajo nove ideje, spoznajo nove motivirane ljudi, se naučijo novih stvari glede podjetništva, se postavijo izven cone udobja in poskusijo nekaj novega ter uživajo v novih priložnostih.« Alja Poharc (@brunch_queen_), projekt S hrano do boljšega počutja

»Kot prvo, super začetek, če želiš preveriti, kako tvojo idejo sprejme širša skupina ljudi, saj tu spoznaš veliko novih ljudi. Si izzvan, da razmišljaš širše in globlje, izven škatle. Ko greš izven cone udobja in gledaš z odprtimi očmi, lahko vidiš en kup različnih priložnosti. Utrdiš svojo samozavest.« Zala Hrastar, projekt Zale iz omare

»Priložnosti so za vsakim vogalom in Mestni inkubator je zagotovo ena izmed najboljših. Pričakujete lahko pomoč in vodenje pri svoji ideji/projektu =].« Miha Lukman, projekt Artpeddler

»Jaz sem si projekt v Mestnem inkubatorju vzel kot laboratorij za ustvarjanje in učenje, v katerem se preizkusiš na področjih, ki te veselijo in zanimajo. Ustvari si tudi ti svoj laboratorij.« Luka Jager, projekt Zgodba tvoje knjige

»Iz srca lahko rečem, da je bila to ena izmed najboljših izkušenj v mojem življenju, ki me je zelo varno in mehko usmerila in podprla pri ustvarjanju svojega projekta. Vendar je vse skupaj še več kot to! Z vključitvijo v Mestni Inkubator sem postala del kolektiva Mladih zmajev, kar je na sočutju in prijetnih odnosih zgrajen kolektiv ljudi, ki te sprejmejo točno takega, kakršen si, in te ob tem spodbujajo, podpirajo in imajo radi :).« Pia Škulj, projekt Psihopomp (www.psihopomp.si)

Dodatek, informacije, vabilo

Sklad za ideje v Mestnem inkubatorju za generacijo 2023/2024 je 15.000 evrov. Program Mestnega inkubatorja izvajajo Mladi zmaji v partnerstvu z Zavodom za ustvarjalno družbo TiPovej!, ob podpori Mestne občine Ljubljana in pokrovitelja, Zavarovalnice Sava. Vabljeni organizacije, podjetja, društva in klubi, ki imate v svojih vrstah mlade, ki vas mladi zanimajo, ki iščete, kam in kako prenesti svoja znanja in izkušnje dalje, da stopite v stik z Mladimi zmaji. Za vas imajo idejo, kako se lahko priključite Mestnemu inkubatorju. Čisto nazadnje še ponosno naznanilo, da bo v letu 2025 Mestni inkubator dobil svoje delovne prostore v Centru mladih Ljubljana, v središču mesta na Poljanskem nasipu, ob boku Galerije Cukrarna.

Spremljajte spletno stran www.mladizmaji.si, Instagram in Facebook Mladi zmaji, da boste na tekočem z informacijami. Rok za prijavo idej v Mestni inkubator je 15. oktober 2023. Za željene dodatnih informacij bo 29. septembra organiziran info dan. Za vse podrobnosti smo vam na voljo na telefonski številki 051 625 162 (Barbara Rehar) ali e-naslovu inkubator@mladizmaji.si.

Mladi zmaji

MILOŠEV FOTO KOTIČEK: GENTRIFIKACIJA NA PLANETU ZEMLJA

<https://www.instagram.com/stosicmilos/>

<https://www.facebook.com/milos.stosic.965>

Proces investitorskega urbanističnega načrtovanja mest v Srbiji se nadaljuje. Tokrat s primerom rušenja objektov med Trgom Slavija in parkom Manjež, ki so bili do meseca decembra 2020 pod zaščito zakona o kulturnih dobrinah, a jim je status s sklepom beograjskega sekretariata za urbanizem in gradbene posle prenehal veljati. Objekti na parceli so stari skoraj stoletje in so imeli umetniško in zgodovinsko vrednost. Kulturo, arhitekturo, zgodovino in umetnost rušijo bagri investitorja, podjetja Dejana Stankovića (nekdanjega uspešnega nogometaša), ki s projektom »King's Circle Residences« načrtuje kompleks z več kot 200 luksuznimi stanovanji in spremljajočo komercialno in poslovno vsebino. V načrtih ni zelenja, ki ga mesta v 21. stoletju tako zelo potrebujejo, ni vsebine, ni parkov, le luksuzna stanovanja, poslovni prostori in posli interesnih skupin na položajih.

Miloš Stošić,
prevedel Jean Nikolič

Foto: Miloš Stošić

Foto: Miloš Stošić

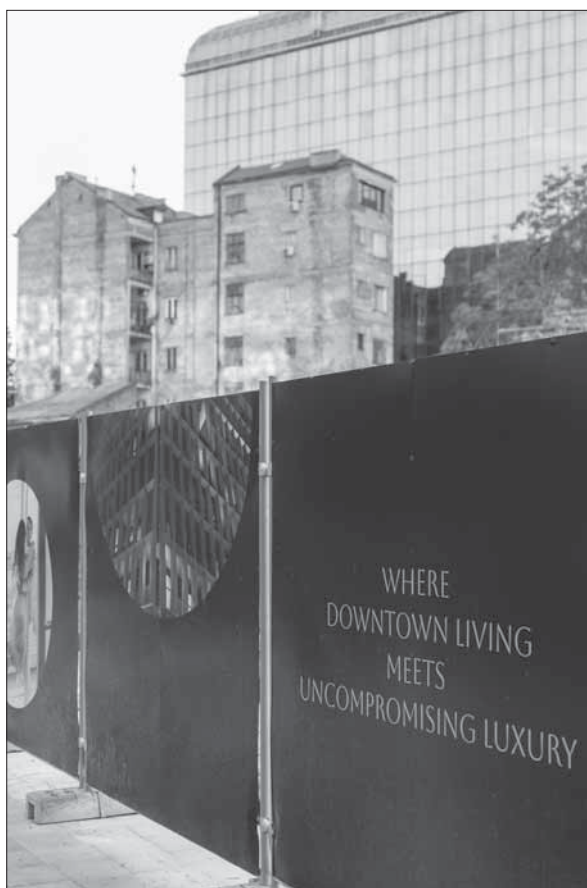

Foto: Miloš Stošić

KRAVŽLJANJE MOŽGANOV

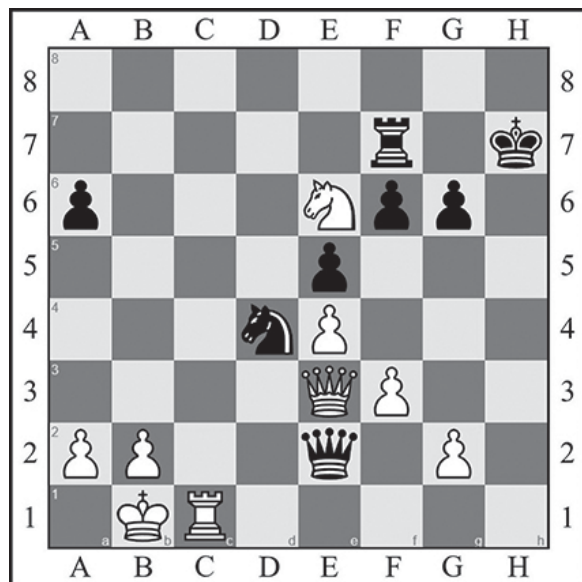
Boris Spassky – Viktor Korchnoi, finale kandidatov, Kijev, 1968.

Na vrsti je beli, ki zмага s klasičnim matom. Poiščite rešitev.

Jean Nikolič

Standardni algebrski šahovski zapis:

pijon/kmet – brez oznake, S – skakač, L – lovec, T – trdnjava, D – dama, K – kralj, x – jemanje figure, + – šah, ++ – mat, O-O – mala rokada, O-O-O – velika rokada, = – remi/ponudba remija, e. p. – en passant (kmetovo jemanje mimogrede).

REŠITEV JE OBJAVLJENA NA STRANI 34.

032
KRALJI
ULICE

KOMENTARNICA: 030 323 128

DRAGE BRALKE IN BRALCI, KER VEMO, DA VČASIH KAKŠNO MNENJE ZBEŽI Z OBZORJA, ŠE PREDEN PRIDEMO DO SVINČNIKA IN PAPIRJA OZIROMA STOLA PRED EKRANOM V VIRTUALNI SVET, IN KER JE MOBILNI TELEFON VEČINOMA NAŠ TESNEJŠI SODELEAVEC, SMO ODPRLI KOMENTARNICO. V NJEJ OBJAVLJAMO VAŠE POHVALE, PRIPOMBE, PREDLOGE IN VTISE. OB VSAKRŠNI URI JIH LAHKO POŠLJETE NA TELEFONSKO ŠTEVILKO 030 323 128, NA UREDNISTVO@KRALJIULICE.ORG ALI NA NAŠ FACEBOOK PROFIL. VABLJENI H KOMENTIRANJU!

SMS, 1. 9. >> Pozdravljeni, z veseljem že dlje časa prebiram vaš časopis. Vsakokrat me prevzamejo zgodbe, ki jih prebiram raje kot kar koli drugega. Polne resnic, razmišljanj, čustev, kar v današnjem času zmorejo le tisti, ki dejansko čutijo to, kar izlijejo na papir. In prijaznost gospoda pred Mercatorjem v Luciji, s katerim vedno rada poklepetam ... Sreča je poznati take ljudi. LP Darija

E-sporočilo, 14. 9. >> Spoštovano uredništvo, redno berem vaš časopis. Kupujem ga pri vaših prodajalcih in z veseljem pokramljam z njimi, saj so prijazni in se zavedam, da so marsikaj hudega doživeli v življenju. Vsem njim želim, da bi v vašem kolektivu našli novo priložnost in moč, da si ponovno najdejo svoj prostor v naši družbi in jo s svojimi trpkimi izkušnjami tudi izboljšajo. Oni vedo, kaj je šlo narobe v njihovih družinah, v njihovem vključevanju v šolo, v prijateljske skupine, v delovne kolektive. Nihče ne pristane na dnu kar tako, brez tehtnih razlogov.

Prispevki tistih, ki imajo težke izkušnje in so jih pripravljeni deliti z nami, so večinoma zelo dobri in veliko povedo o življenju, takšnem, kot je, težko, včasih nepravilno, kruto. Nekateri med nami zmoremo to pehanje za dobro preživetje, nekateri pa na tej poti omagajo, ker je med nami premalo empatije, sodelovanja. Tudi prispevki vaših zunanjih dopisnikov in literatov so večinoma dobri. A v tej številki me je neprijetno presenetil izbor pesmi, ki jih je prispeval Vinko Möderndorfer. Sicer ga cenim kot pisatelja, pesnika, dramatika in režiserja. Način obravnave njegovega seksualnega življenja pa po moje presega tisto, kar bi lahko dalo upanje tistim, ki pogrešajo dom in prostor, kjer bi lahko našli toplo razumevanje in človeško bližino in varnost, kar naj bi po mojih izkušnjah bila ljubezen, tudi tista telesna. Vem, da je življenje lahko kruto, objestno, nenasitno, a je lahko tudi ljubeče, če ga takega ustvarjamo vztrajno in vedno znova podamo roko tistim, ki so imeli manj dobrih priložnosti kot mi. Vaša zvesta bralka

NEVID(e)NA LUBLANA

Vodniki in vodnice z brezdomno izkušnjo vam preko pripovedovanja zgodb predstavimo večplastnost brezdomstva in svoje izkušnje z ulice. Govorimo zgodbo o mestu, o sebi in o brezdomstvu.

Pohod poteka v manjših skupinah 3-10 oseb, kar udeležencem omogoča varen prostor, kje lahko vprašajo tisto, kar jih že dolgo zanima, a si do sedaj niso upali. Traja 1,5-2 uri. Prispevek za turo po osebi znaša 8 evrov za dijake, študente, upokojenke in nezaposlene ter 10 evrov za zaposlene. Možne so tudi individualne ture za katere prispevek znaša 15 evrov.

Za prijavo nam pišite na: tured@kraljiulice.org ali na Facebook Nevidena Lublana

Pridružite se nam pri odkrivanju drugačne Ljubljane!

OGLASNA DESKA

Izšel je drugi slovenski prevod knjige Willa Halla z naslovom Vodnik za opuščanje uporabe psihiatričnih zdravil v skladu z načeli zmanjševanje škode. Zanimirani jo lahko kupite po ceni 3 € na sedežu društva Pražakova 6 v Ljubljani, ali jo naročite po ceni 5 € po pošti.

V društvu Kralji ulice sprejemamo hrano za naše brezdomne pse. Bo zelo dobrodošla! Hvala!

Če želite objaviti svojo življenjsko zgodbo, nam jo lahko pošljete na urednistvo@kraljiulice.org ali nas pokličete na 030 323 128.

Športna sekcija Kralji ulice vas vabi vsak torek 15.30–16.30 v Športni center Triglav za Bežigradom (balon) na nogometno urico. Vsi dobrodošli!

Društvo Kralji ulice se v mesecu septembru zahvaljuje:

- pekarni OSEM za pekovske izdelke,
- slaščičarni ZVEŽDA za slaščice,
- fotostudiu FOTO GRAD za pet kupončkov za fotografiranje,
- fotostudiu FOTO TIVOLI za pet kupončkov za fotografiranje,
- društvu LAJKA za hrano za pse in mačke,
- NK OLIMPIJA za vstopnice,
- LIDLU za podporo pri izvedbi športnega turnirja,
- turistični kmetiji PR' AMBRUŽARJU za pogostitev s hrano in pijačo,
- KINODVORU za vstopnice,
- FESTIVAL LJUBLJANA za vstopnice,
- društvu LEPE TAČKE za hrano za pse in mačke,
- RDEČEMU KRIŽU SLOVENIJE za sanitetni material,

- ANIMAL ANGELS za kritje stroškov veterinarskih storitev in
 - vsem dobrim ljudem za oblačila, obutev, hrano in božična darila.
- Se priporočamo za naprej.

Če kdo podarja LCD televizijo, me lahko kontaktira na 031 518 229, Milan (Ljubljana). Hvala!

NAGRADNA KRIŽANKA

Iskrene čestitke nagrajenki in nagrajencem pravilno rešene avgustovske nagradne križanke. Štiri knjige *Novi svet*, zbirka *poezije in proze KU* prejmejo: Branko Filipič iz Škofje Loke, Herman Pirš iz Maribora ter Tanja Štrasberger in Marko Skubic iz Ljubljane.

033
KRALJI
ULICE

Delovanje našega društva lahko podprete tudi tako, da nam namenite 1 odstotek dohodnine, ki vam jo država odmeri za preteklo leto. To storite s spodnjim obrazcem, ki ga izpolnite in

pošljete na pristojni urad FURS (v Ljubljani je naslov: Davčna ulica 1, 1000 Ljubljana). Hvala!

PODATKI O DAVČNEM ZAVEZANCU:

(ime in priimek davčnega zavezanca)

(podatki o bivališču: naselje, ulica, hišna številka)

(poštna številka, ime pošte)

Davčna številka

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

(pristojni finančni urad)

KOMENTIRAMO POSTOPKE BIROKRACIJE

»ODDAŠ VLOGO ZA SAMOMOR.
DA TI JO BODO REŠILI, BOŠ ČAKAL GLIH DO SMRTI.«

MIČO

ZAHTEVA za namenitev dela dohodnine za donacije

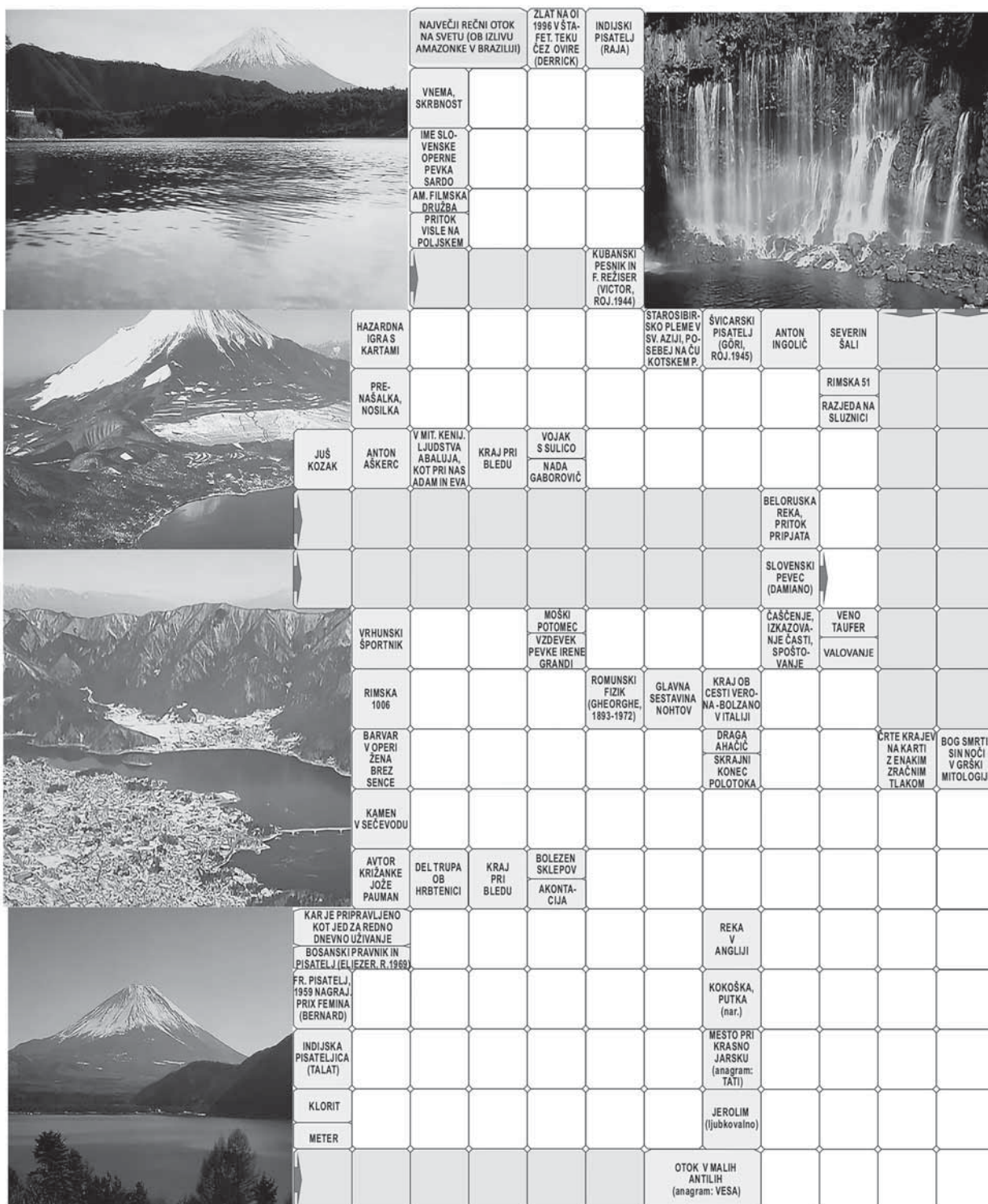
Ime oziroma naziv upravičenca	Davčna številka upravičenca									Odstotek (%)
Društvo za pomoč in samopomoč brezdomcev Kralji ulice	2	3	9	5	6	0	4	6		1%

V/Na _____, dne _____

podpis zavezanca/ke

NAGRADNA KRIŽANKA: JEZERA IN SLAPOVI POD GORO FUDŽI

034
KRALJI
ULICE

NAJVEČJI REČNI OTOK NA SVETU (OB IZLIVU AMAZONKE V BRAZILIJU)										ZLAT NA OI 1996 VŠTAFET. TEKU ČEZ OVIRE (DERRICK)										INDIJSKI PISATELJ (RAJA)									
VNEMA, SKRBNOST																													
IME SLOVENSKE OPERNE PEVKA SARDO																													
AM. FILMSKA DRUŽBA																													
PRITOK VISLE NA POLJSKEM																													
																				KUBANSKI PESNIK IN F. REŽISER (VICTOR, 1944)									
HAZARDNA IGRA S KARTAMI																				STAROSIBIRSKO PLEME V SV. AZIJ. POSEBEJ NA ČU KOTSKEM P.									
PRE-NAŠALKA, NOSILKA																				ŠVIČARSKI PISATELJ (GORI, ROJ. 1945)									
																				ANTON INGOLIČ									
																				SEVERIN ŠALI									
																				RIMSKA 51									
																				RAZJEDA NA SLUZNICI									
JUŠ KOZAK										ANTON ASKERC										V MIT. KENIJ. LJUDSTVA ABALUJA, KOT PRI NAS ADAM IN EVA									
																				KRAJ PRI BLEDU									
																				VOJAK S SULICO									
																				NADA GABORVIČ									
																				BELOKURSKA REKA, PRITOK PRIPJATA									
																				SLOVENSKI PEVEC (DAMIANO)									
VRHUNSKI ŠPORTNIK																				MOŠKI POTOMEČ									
																				VZDEVEK PEVKE IRENE GRANDI									
																				ČAŠČENJE, IZKAZOVANJE ČASTI, SPOŠTOVANJE									
																				VENO TAUFER									
																				VALOVANJE									
RIMSKA 1006																				ROMUNSKI FIZIK (GHEORGHE, 1893-1972)									
BARVAR V OPERI ŽENA BREZ SENCE																				GLAVNA SESTAVINA NOHTOV									
																				KRAJ OB CESTI VERONA-BOLZANO V ITALIJI									
KAMEN V SEČEVODU																				DRAGA AHACIČ									
																				SKRAJNI KONEC POLOTOKA									
																				CRTE KRAJEV NA KARTI Z ENAKIM ZRAČNIM TLAKOM									
																				BOG SMRTI, SIN NOČI V GRŠKI MITOLOGJI									
AVTOR KRIŽANKE JOŽE PAUMAN										DEL TRUPA OB HRBTENICI										KRAJ PRI BLEDU									
																				BOLEZEN SKLEPOV									
																				AKONTACIJA									
KAR JE PRIPRAVLJENO KOT JED ZA REDNO DNEVNO UŽIVANJE																													
BOSANSKI PRAVNIK IN PISATELJ (ELIEZER, R. 1969)																													
FR. PISATELJ, 1959 NAGRAJ. PRIX FEMINA (BERNARD)																													
INDIJSKA PISATELJICA (TALAT)																				REKA V ANGLIJI									
KLORIT																													
METER																													
																				KOKOŠKA, PUTKA (nar.)									
																				MESTO PRI KRASNO JARSKU (anagram: TATI)									
																				JEROLIM (ljubkovalno)									
																				OTOK V MALIH ANTILIH (anagram: VESA)									

ADKINS Derick – tekač čez ovire, **CASAUS** Victor – kubanski pesnik, **MVAMBU** – v mit. kenijskega ljudstva Abaluja kot Adam in Eva pri nas, **PAPO** Eliezer – bosanski pravnik in pisatelj

Ime in priimek: _____

Naslov: _____

Rešitev šahovske uganke: 1. Dh6+, Kxh6;
2. Th1++.

Pravilno izpolnjeno križanko pošljite do konca tekočega meseca na urednistvo@kraljiulice.org ali na naslov Društvo Kralji ulice, Pražakova 6, 1000 Ljubljana. Štirim izžrebanim bomo podelili knjigo *Novi svet*, zbirka *poezije in proze KU*.

NAGRAJENCI_KE SO OBJAVLJENI NA STRANI 33.

Avtoportret

JANNE
KARLSSON '23

Dejan & Maruša: »Zadovoljstvo
po dobro opravljenem delu.«

